

VILNIAUS VIENUOLYNAI XVIII A. PABAIGOJE – XX A. PRADŽIOJE

ALGIMANTAS KATILIUS

XVIII a. pabaigoje – XIX a. pradžioje Vilniuje veikusių vienuolijų sudėtis ir vienuolynų skaičius buvo paveldėti iš ankstesnių amžių. Per visą XIX a. Vilniuje neįsikūrė nė viena nauja vienuolija. Įsikūrė tik du nauji vienuolynai. Tai gailėstingųjų seserų (šaričių) vienuolynai prie Šv. Jokūbo ligoninės ir prie Vilniaus labdarybės draugijos.

Istoriografijoje darbų, kuriuose būtų rašoma apie visus XIX–XX a. pradžioje Vilniuje veikusius vienuolynus, nėra. Vilniuje veikę vienuolynai paliečiami bendresnio pobūdžio darbuose¹ ir atskiriems vienuolynams skirtuose tyrimuose².

¹ [Eustachy Tyszkiewicz] E. T., „Wiadomość historyczna o zgromadzeniach i fundacjach męskich i żeńskich rzymsko-katolickich klasztorów w diecezji wileńskiej“, in: *Teka Wileńska*, 1857, t. 2, p. 231–276; 1858, t. 3, p. 223–273; t. 4, p. 125–178; Sadok Barącz, *Rys dziejów zakonu kaznodziejskiego w Polsce*, t. 2, Lwów: Nakładem V. Manieckiego, 1861, p. 352, 382–384, 388–394; Jan Kurczewski, *Biskupstwo wileńskie od jego założenia aż do dni obecnych, zawierające dzieje i prace biskupów i duchowieństwa diecezji wileńskiej, oraz wykaz kościołów, szkół i zakładów dobroczynnych i społecznych*, Wilno: J. Zawadzki, 1912, p. 253–267; [Jan Marek Giżycki] Wołyniak, *Z przeszłości karmelitów na Litwie i Rusi*, d. 1, Kraków: Nakładem oo. Karmelitów na Plasku, 1918, p. 446–491; *Księga pamiątkowa trzechsetlecia zgromadzenia księży misjonarzy (1625-17/IV-1925)*, Kraków: Nakład i wydawnictwo księży misjonarzy, 1925, p. 111–122; Stefan Rosiak, *Prowincja Litewska sióstr miłosierdzia: Szkic z dziejów martyrologii Kościoła Katolickiego pod zaborem Rosyjskim*, Wilno, 1933; Józef Mandziuk, „Zakony w (archi)diecezji wileńskiej“, in: *Studia teologiczne*, Białystok–Drohiczyń–Łomża, 1987–1988, t. 5–6, p. 161–200; Martynas Jakulis, „Rokitai: santvarka ir veikla XVIII–XIX a. I pusėje“, in: *Lietuvių katalikų mokslo akademijos metraštis*, Vilnius, 2010, t. 33, p. 71–80.

² [Jan Marek Giżycki] Wołyniak, „O misjonarzach w Wilnie“, in: *Przewodnik Naukowy i Literacki*, Lwów, 1905, p. 743–755, 839–849, 936–946, 1029–1038, 1125–1132; Stefan Rosiak, *Bonifratrzy w Wilnie (1635–1843–1924): Szkic z dziejów opieki społecznej w Wilnie*, Wilno, 1928, p. 103+XXII; Małgorzata Maria Wójcik, *Dzieje wizytok jasielskich: Wilno, Wersal, Jasło, Jasło*, 2002; Galina Oborska, „Kasata klasztorów sióstr bernardynek w Wilnie po powstaniu stycznowym“, in: *Studia Franciszkańskie*, Poznań, 2007, t. 17, p. 353–450; Vytautas Jogėla, „Vilniaus vizitacijų vienuolyno uždarymas“, in: *Lietuvių katalikų mokslo akademijos metraštis*, Vilnius, 2009, t. 32, p. 113–133; Elena Keidošiūtė, „*Maria vitae* kongregacijos misionieriška veikla“, in: *Lietuvos istorijos studijos*, Vilnius, 2009, t. 24, p. 38–49.

Šiame straipsnyje, remdamiesi archyviniais dokumentais, pateiksime statistinius duomenis apie Vilniuje veikusius vienuolynus, iš kurių matysis ne tik atskirų vienuolynų vienuolių skaičiaus dinamika, bet ir vienuolynų veiklos pobūdis.

XIX a. vienuolynų veiklos sąlygos priklausė nuo Rusijos imperijos valdžios vykdytos politikos vienuolynų atžvilgiu. Rusijos vadžia su savo įvairiomis instrukcijomis kišosi į vienuolynų vidaus gyvenimą. Antai pagal 1829 m. kovo 29 d. taisyklės leidimo įstotį į vienuolyną reikėjo prašyti administracinės valdžios, galutinį sprendimą priimdavo Peterburge. Iškilmingus įžadus vyrų vienuolijose leista daryti tik sulaukus 22 metų amžiaus. Nuo 1842 m. tokia tvarka įvesta ir moterų vienuolynuose³. Po 1831 m. sukilimo, vienuolius apkaltinus dalyvavimu sukilime, buvo pradėti uždarinėti vienuolynai. 1832–1852 m. laikotarpiu Vilniuje uždaryta 10 vyrų vienuolynų. Masiškai vienuolynai uždarinėti po 1863–1864 m. sukilimo numalšinimo. 1841 m. gruodžio 25 d. įsaku vyriausybė nusavino vyrų ir moterų vienuolynų žemes ir pradėjo mokėti algas grynais pinigais. Vienuolynai buvo padalinti į tris klases, o nuo klasės priklausė mokamų pinigų suma. Klasei priskirti vienuolynai buvo vadinami etatiniais vienuolynais, o nepriskirti – neetatiniais. Pirmos klasės vyrų vienuolyne turėjo būti ne mažiau negu 22 vienuoliai, antros klasės – 16, trečios – 13. Pirmos klasės moterų – 19, antros klasės – 16, trečios – 11. Iš Vilniaus vyrų vienuolynų 1849 m. pirmai klasei priklausė Antakalnio trinitorių ir pranciškonų vienuolynai, antrai klasei – Laterano kanauninkų ir senosios observancijos karmelitų vienuolynai, trečiai klasei – augustinų eremitų ir bernardinų vienuolynai. Prie neetatinėjų vienuolynų priskirtas Verkių dominikonų vienuolynas. Iš moterų vienuolynų antrai klasei priskirti vizitiečių ir basųjų karmeličių vienuolynai, o likę moterų vienuolynai buvo neetatiniai. Neetatiniai vienuolynai, likus mažiau negu 8 vienuoliams, buvo uždaromi. Apie valdžios padarytus pakeitimus vienuolynų gyvenime Regina Laukaitytė rašė: „Palikti vienuolynai buvo naikinami, visų pirma ardant jų kanonišką struktūrą ir izoliuojant nuo visuomenės. Vienuolijos neteko savivaldos likučių, nes buvo panaikinta provincijolo pareigybė. Vienuolynų vidaus reikalus pradėjo tvarkyti iš pasauliečių kunigų vyskupo paskirtas vizitatorius. Iš esmės vizitatorius turėjo valstybės valdininko statusą, nes buvo skiriamas su generalgubernatoriaus sutikimu, jo kelionių į vienuolynus išlaidas padengdavo gubernijos valdy-

³ Regina Laukaitytė, *Lietuvos vienuolijos: XX a. istorijos bruožai*, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 1997, p. 17–18.

ba. Vidaus reikalų ministerija netrukus uždarė visas moterų ir vyrų vienuolijų mokyklas ir labdaros įstaigas, religines brolijas, spaustuves⁴.

Vilniaus vienuolynuose rezidavo provincijolai ar vizitatoriai, pavyzdžiui, augustjonų, basųjų karmelitų, bernardinų, dominikonų, misionierių, pranciškonų konventualų, trinitorių. Vėliau buvo panaikinti provincijolai ir paskirtas vyskupijos vyresnybės vienuolynų vizitatorius.

Vienuolynuose gyvendami vienuoliai pildė visas pareigas, numatytas vienuolijų regulose ir fundacijose. Laikė viešas mišias ir sakė pamokslus, tikintiesiems patarnavo klausydami išpažinčių, mokydami krikščioniškų tiesų, lankydami ligonius. Kai kurie vienuolynai ir be fundacijų išlaikė našlaičius ir neturtingus asmenis. Prie vienuolynų veikė pradžios mokyklos, mergaičių pensionai.

Vienuolynai turėjo nemažas žemės valdas. Pavyzdžiui, misionieriai turėjo 539 vyriškos lyties valstiečius, Laterano kanauninkai – 480, pijorai – 370, Šv. Dvasios vienuolyno dominikonai – 273, senosios observancijos karmelitai – 271, pranciškonai konventualai – 117. Tačiau buvo ir tokių vienuolynų, kurie visai neturėjo žemės ir valstiečių. Tai bernardinai, trinitoriai, basieji karmelitai⁵. Taip pat vienuolynai turėjo užrašytas nemažas pinigines fundacijas.

1842 m. vienuolynai buvo suskirstyti į etatinius ir neetatinius, o etatiniai į tris klases. Po žemės turtų nusavinimo svarbiausiu vienuolynų pajamų šaltiniu tapo iš valstybės gaunamos lėšos. Pavyzdžiui, 1844 m. antros klasės etatinis Vilniaus Laterano kanauninkų vienuolynas iš valstybės išdavo 2220 sidabro rublių⁶, trečios klasės etatinis Vilniaus bernardinų vienuolynas – 1540 sidabro rublių 20 kapeikų⁷, moterų vizitiečių antros klasės etatinis vienuolynas – 2155 sidabro rublių⁸, benediktinių neetatinių vienuolynas – 720 sidabro rublių⁹.

⁴ *Ibid.*, p. 19.

⁵ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynus, 1827, in: *Lietuvos valstybės istorijos archyvas*, (toliau – LVIA), f. 694, ap. 1, b. 817, l. 17.

⁶ Vilniaus Laterano kanauninkų vienuolyno vizitacijos aktas, 1844, in: *Rusijos valstybinis istorijos archyvas Sankt Peterburge*, (toliau – RVIA), f. 822, ap. 12, b. 3015; mikrofilmas: *Lietuvos istorijos instituto bibliotekos rankraštynas*, (toliau – LIIR), f. 50–P26, l. 22.

⁷ Vilniaus bernardinų vienuolyno vizitacijos aktas, 1844, in: RVIA, f. 822, ap. 12, b. 3015; mikrofilmas: LIIR, f. 50–P26, l. 31.

⁸ Vilniaus vizitiečių vienuolyno vizitacijos aktas, 1844, in: RVIA, f. 822, ap. 12, b. 3019; mikrofilmas: LIIR, f. 50–P27, l. 14.

⁹ Vilniaus benediktinių vienuolyno vizitacijos aktas, 1844, in: RVIA, f. 822, ap. 12, b. 3019; mikrofilmas: LIIR, f. 50–P27, l. 25v.

Vienuolynų skaičiaus dinamika XIX–XX a. pradžioje rodo, kad Vilniuje vienuolynų skaičius mažėjo, kol liko veikti vienintelis benediktinių vienuolynas. Nelikus oficialiai veikiančių vienuolynų, XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje imta kurti slaptus vienuolynus. Vilniaus mieste XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje iš viso buvo įkurta 9 kongregacijų 12 moterų ir 3 vyrų slapti vienuolynai¹⁰. Iš moterų slaptų vienuolių, įkūrusių Vilniuje slaptus vienuolynus, galima paminėti Švč. Jėzaus Širdies tarnaičių, Mergelės Marijos Skaisčiausiosios Širdies dukterų, Nekaltosios Marijos Širdies mažųjų seserų, Kenčiančiųjų seserų pranciškonų, Jėzaus Vardo seserų, Nekaltai Pradėtosios Marijos dukterų, Jėzaus tarnaičių (zitiečių), Jėzaus vestiarių seserų, Seserų pagalbininkių sieloms skaistykloje, Gailestingosios Dievo motinos seserų (magdaliečių) kongregacijas. Iš vyrų kongregacijų veikė vos viena vienuolija – Sopulingosios Dievo Motinos sūnų (doloristų), kuri Vilniuje 1908 m. turėjo 3 vienuolynus su 16 vienuolių. Iš moterų kongregacijų daugiausia vienuolių turėjo Mergelės Skaisčiausiosios Širdies dukterų kongregacija – 1908 m. apie 17 vienuolių¹¹. Slaptos vienuolijos veikė prisidengusios įvairių įstaigų iškabomis – akių ligoninės, nepagydomų ligonių prieglaudos, siuvyklos, liturginių rūbų, peltakiavimo, trikotažo, korsetų, bažnytinių žvakių dirbtuvių, našlaičių, senelių prieglaudų, skalbyklos, rankdarbių mokymo, slapto mokymo, knygrišyklos, ligonių slaugymo namuose, pagalbos ir rūpinimosi vargšais. Vyrų buvo įkūrę amatų dirbtuvę su internatu berniukams, pradinę mokyklą su internatu.

Toliau apžvelgsime Vilniuje ir jo priemiesčiuose veikusius vyrų ir moterų vienuolynus. Vyrų vienuolynus aptarsime pagal ordinų rūšis: kontempliatyviuosius, elgetaujančiuosius, regulinių kunigų, kitų vienuolių kongregacijų¹². Moterų vienuolijos išdėstytos abėcėlės tvarka.

¹⁰ Maria Mazurek, Maria Wójcik, „Honorackie zgromodzenia bezhabitowe w latach 1874–1914 w Królestwie Polskim i Cesarstwie Rosyjskim: Materiały do geografii historycznej ruchu zakonnego“, in: *Materiały do historii zgromadzeń zakonnych na ziemiach polskich w XIX i początku XX wieku*, opracowały Hanna Dylągowa, Ewa Jabłońska-Deptuła, Janina Gawrysiakowa, Maria Mazurek, Maria Wójcik, Lublin: Towarzystwo naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 1976, p. 321–378. Regina Laukaitytė nurodo 10 kongregacijų ir 13 vienuolynų; žr. Regina Laukaitytė, *op. cit.*, p. 184–187.

¹¹ Regina Laukaitytė, *op. cit.*, p. 184–187.

¹² Ordinų suskirstymas pagal: *Lietuvos vienuolynai: Vadovas*, sudarė Rūta Janonienė, Dalia Klajumienė, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 1998, p. 38–48.

VYRŲ VIENUOLYNAI

I. Kontempliatyvūs ordinai

Atgailos kanauninkų („baltųjų augustinų“) vienuolynas (Šv. apaštalo Baltramiejaus bažnyčia). Vilniuje Užupyje atgailos kanauninkų vienuolynas įsteigtas 1644 m.¹³

1801 m. Vilniaus atgailos kanauninkų vienuolyne buvo 5 vienuoliai ir 6 besimokantys¹⁴. Visi bajorų kilmės. Vyriausiam vienuoliui buvo 41 metai, jauniausiam 24 metai. Iš užsienio kalbų mokėjo tik lotynų¹⁵.

1802 m. vienuolyne buvo 4 vienuoliai. Palivarkų neturėjo, bet Užupyje turėjo septynis sklypus, iš kurių gavo pajamų 417 auksinų. Iš viso vienuolyno pajamos sudarė 7142 auksinus, o išlaidos 8132 auksinus ir 13 grašių¹⁶.

1816 m. vienuolyne buvo 1 vienuolis¹⁷.

1818 m. vienuolyne buvo tik vienuolyno vyresnysis¹⁸.

1825 m. vienuolyne buvo 2 kunigai. Vienuolyne nebuvo nei mokyklos, nei labdaros įstaigos¹⁹.

Vienuolynas uždarytas 1835 m.²⁰

Laterano kanauninkų vienuolynas (Šv. Petro ir Povilo bažnyčia). Vilniuje vienuolynas įkurtas 1638–1668 m.²¹

1801 m. Vilniaus Laterano kanauninkų vienuolyną sudarė 8 vienuoliai

¹³ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, in: *Lietuvių katalikų mokslo akademijos metraštis*, Roma, 1970, t. 5, p. 267.

¹⁴ Vilniaus atgailos kanauninkų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 12v–13, 14v–15.

¹⁵ *Ibid.*

¹⁶ Pranešimas apie Vilniaus atgailos kanauninkų vienuolyną, 1802, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 3757; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P6, l. 44–45.

¹⁷ Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 161.

¹⁸ Vilniaus atgailos kanauninkų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P65, l. 106v.

¹⁹ Duomenys apie Vilniaus atgailos kanauninkų vienuolyną, 1825, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 200v–201.

²⁰ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, [XIX a. pabaiga], in: *Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyrius*, (toliau – *LMAVBR*), f. 43–3676, l. 2.

²¹ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 274.

ir 5 besimokantys asmenys²². 5 vienuoliai buvo bajorų kilmės, 2 miestiečių kilmės ir 1 užsienietis. Vyriausiam vienuoliui buvo 57 metai, jauniausiam 21 metai. Iš užsienio kalbų mokėjo tik lotynų²³.

1816 m. vienuolyne buvo 12 vienuolių, iš kurių vyriausiam buvo 67 metai, jauniausiam 17 metų²⁴.

1818 m. vienuolyne rezidavo 20 vienuolių: 8 kunigai, 11 klierikų, 1 naujokas. Turėjo du palivarkus: Jakentonių (Jakientany) Ašmenos apskrityje, Albrechto Vydžius (Widze Albrychtowskie). Biblioteką sudarė 2001 knyga: Šv. Rašto 21, Bažnyčios Tėvų darbų 18, Šv. Rašto vertimų 9, kanonistų 47, dogminės teologijos 159, moralinės teologijos 140, asketų 352, lotyniškų pamokslų 163, lenkiškų pamokslų 243, istorijos 252, šventųjų gyvenimų 37, filosofijos ir matematikos 103, civilinės teisės 13, oratorių (*mówcow*) 133, poetų 60, politinių ir pasaulietinio turinio 126, įvairaus turinio 61, maldaknygės 53, senų brevijorių 11²⁵.

1825 m. vienuolyne buvo 8 vienuoliai kunigai ir 3 atliko bandomąjį laikotarpį. Mokyklos Vilniaus vienuolynas neturėjo. Prie vienuolyno buvo špitolė su keturiais vargšais, išlaikomais iš bažnyčios fundacijos²⁶.

1830 m. vienuolyne rezidavo 10 vienuolių: 7 kunigai, 1 klierikas, 2 naujokai. Prieglaudoje buvo 4 asmenys. Bažnyčios tarnai 2, vienuolyno 14²⁷.

1832 m. vienuolyne gyveno 7 kunigai vienuoliai. Visi bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: iš Vilniaus gubernijos 5, iš Gardino gubernijos 1, iš Balstogės apygardos 1²⁸.

1844 m. Vilniaus Laterano kanauninkų etatiniame antros klasės vienuolyne buvo 15 vienuolių²⁹. Tų pačių metų kitame sąrašė nurodyta 16 vienuolių. Visi bajorų kilmės³⁰.

²² Vilniaus Laterano kanauninkų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 9v–10.

²³ *Ibid.*

²⁴ Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 160v.

²⁵ Vilniaus Laterano kanauninkų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P65, l. 81v–82v, 88v–89.

²⁶ Duomenys apie Vilniaus Laterano kanauninkų vienuolyną, [1825], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 204v–205.

²⁷ Duomenys apie Vilniaus Laterano kanauninkų vienuolyną, 1830-12-09, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 652, l. 30–30v.

²⁸ Vilniaus vyskupijos Laterano kanauninkų vienuolynų vienuolių formuliarinis sąrašas, 1832, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 676, l. 1v–3.

²⁹ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1719, l. 17–18.

³⁰ Vilniaus Laterano kanauninkų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1844-11-05, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1739, l. 15–16.

1858 m. vienuolyne buvo 16 vienuolių³¹.

1862 m. vienuolyne buvo 13 vienuolių³².

Vienuolynas uždarytas 1864 m.³³

II. Elgetaujantys ordinai

Augustinų eremitų vienuolynas (Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčia). Augustinų vienuolynas Vilniuje įkurtas 1675 m.³⁴

1798 m. vienuolyne buvo 34 vienuoliai: 27 kunigai, 6 studijuojantys teologiją ir filosofiją ir 1 brolis. Vieni kunigai gyveno vienuolyne, kiti dirbo parapijose. Vienuolynas palivarkų ir kaimų neturėjo. Turėjo vieną mūrinį namą prie vienuolyno ir pinigines fundacijas. Vienuolyno pajamos iš mūrinio namo ir procentų nuo užrašytų sumų sudarė 9010 auksinų. Vienuolyno išlaidos sudarė 10 840 auksinų ir 11 grašių. Pajamų ir išlaidų deficitas padengtas iš geradarių aukų³⁵.

1801 m. vienuolyne buvo 37 vienuoliai³⁶. Visi bajorų kilmės. Vyriausiam vienuoliui buvo 76 metai, jauniausiam 19 metų. Iš užsienio kalbų mokėjo tik lotynų kalbą³⁷.

1807–1808 m. Vilniaus augustinų vienuolyno patalpų perdavimo Vilniaus vyriausiajai seminarijai peripetijas plačiai savo studijoje aprašė Viktoras Worotyński³⁸. 1808 m. kovo 21 d. su augustiniais buvo sudaryta sutartis, kurią caras Aleksandras I patvirtino 1808 m. gegužės 9 d.³⁹ Sutarties pirmajame punkte nurodyta, kad augustinų pageidavimu prie vienuolyno bažnyčios paliekami du maži pastatai tolesniam jų gyvenimui. Antrajame punkte nurodyta, kad vienuoliams bažnyčia paliekama su sąlyga, jog ją išlaikys iš savo lėšų ir leis klierikams atlikti visokias pamaldas, kurias numatys semi-

³¹ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2112, l. 15–17.

³² Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2164, l. 13–14.

³³ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 2.

³⁴ Viktoras Gidžiūnas, „Augustijonai Lietuvoje“, in: *Lietuvių katalikų mokslo akademijos metraštis*, Roma, 1968, t. 4, p. 310.

³⁵ Pranešimas apie Vilniaus augustinų vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, 2945; mikrofilmas: *LIR*, f. 50–P61, l. 264–265.

³⁶ Vilniaus augustinų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 31v–33.

³⁷ *Ibid.*

³⁸ Wiktor Worotyński, *Seminarjum Głównie w Wilnie: Powstanie i pierwszy okres dziejów (1803–1816)*, Dysertacja doktorska, Wilno: Z zasiłku funduszu kultury narodowej, Skład główny w księgarni Św. Wojciecha, 1935, p. 57–69.

³⁹ *Ibid.*, p. 68–69, 73.

narijos taryba. Ketvirtajame punkte nurodoma, kad vienuolyno būstinei ir noviciato patalpoms Vilniaus universitetas atiduoda Kauno kleboniją su jai priklausančiais namais ir pajamomis, per metus sudarančiomis 10 149 aukšinių ir 6 grašius. Vilniaus vyskupas augustinų vienuolyno vyresnįjį paskyrė parapijos klebonu, pavesdamas jam rūpintis sielomis Kaune⁴⁰.

1816 m. vienuolyne buvo 33 vienuoliai. Vyriausiam vienuoliui buvo 67 metai, jauniausiam 23 metai⁴¹.

1818 m. vienuolyne buvo 32 vienuoliai: 20 kunigų, 6 klierikai, 6 naujokai. Biblioteka po patalpų perdavimo Vyriausiajai seminarijai buvo perduota Kauno vienuolynui. Iš likusių knygų ir naujai įgytų susidarė 247 knygų biblioteka⁴².

1830 m. vienuolyne buvo 34 vienuoliai: 24 kunigai, 4 diakonai, 3 subdiakonai, 1 klierikas, 1 brolis, 1 naujokas⁴³.

1832 m. vienuolyne buvo 23 vienuoliai⁴⁴. Visi bajorų kilmės: 2 iš Lenkijos bajorų, 1 Vilniaus miestietis, 20 iš Vilniaus gubernijos⁴⁵. Vyriausiam vienuoliui buvo 68 metai, jauniausiam 23 metai. Mokslus ėjo įvairiose mokyklose. Provincijolas Leopoldas Korickis buvo baigęs Vilniaus universitetą ir turėjo teologijos daktaro laipsnį. Kiti vienuoliai mokėsi Kražių, Kretingos, Troškūnų, Vilniaus, Ščiutino, Žemaičių Kalvarijos, Dotnuvos, Raseinių mokyklose, vienas mokėsi namuose. Daugiausia (8) buvo iš Kretingos mokyklos⁴⁶.

1840 m. vienuolyne buvo 10 vienuolių kunigų, 15 kunigų dirbo įvairiose parapijose⁴⁷.

1844 m. Vilniaus augustinų eremitų etatiniame trečios klasės vienuolyne buvo 12 vienuolių⁴⁸. Tų pačių metų kitame sąrašė išvardyta 10 vienuolių. Visi bajorų kilmės⁴⁹.

⁴⁰ *Ibid.*, l. 69.

⁴¹ Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 160v.

⁴² Vilniaus augustinų eremitų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 4014, l. 508v–509v.

⁴³ Duomenys apie Vilniaus augustinų eremitų vienuolyną, 1830-12-10, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 652, l. 19–19v.

⁴⁴ Vilniaus augustinų eremitų vienuolyno vienuolių sąrašas, [1832], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 686, l. 1–5.

⁴⁵ *Ibid.*

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ Vilniaus augustinų eremitų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1840, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1463, l. 10.

⁴⁸ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 29–30.

⁴⁹ Vilniaus augustinų eremitų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1844-11-04, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1739, l. 23–24.

Vienuolynas uždarytas 1852 m.⁵⁰

Basųjų karmelitų vienuolynas prie Aušros Vartų (Šv. Teresės bažnyčia). Šv. Teresės bažnyčios prie Aušros Vartų basųjų karmelitų vienuolynas įkurtas 1626 m.⁵¹

1798 m. vienuolyne buvo 23 vienuoliai: 8 kunigai, 7 studijuojantys teologiją, 4 filosofiją ir matematiką, 4 broliai. Jokio palivarko neturėjo, tik mūrinį namą, iš kurio gaudavo 2250 auksinų pajamų. Turėjo pinigines fundacijas, nuo kurių gaudavo 4235 auksinus pajamų. Iš viso pajamų per metus gavo 6485 auksinus. Vienuolyno išlaidos sudarė 22 030 auksinų ir 24 grašius⁵².

1801 m. vienuolyne buvo 20 vienuolių⁵³. 15 buvo bajorų kilmės, 3 miestiečių kilmės ir 2 užsieniečiai. Vyriausiam vienuoliui buvo 77 metai, jauniausiam 22 metai. Visi vienuoliai mokėjo lotyniškai ir 1 vokiškai bei 2 prancūziškai⁵⁴.

1816 m. vienuolyne buvo 24 vienuoliai. Vyriausiam vienuoliui buvo 68 metai, jauniausiam 20 metų⁵⁵.

1818 m. vienuolyne buvo 23 vienuoliai: 10 kunigų, 8 klierikai, 5 broliai. Vilniaus universitete studijavo 3 asmenys: 2 kunigai ir 1 diakonas. Bibliotekoje buvo 2353 knygos: Šv. Rašto 26, komentarų 268, Bažnyčios Tėvų veikalų 76, kanonų teisės 162, civilinės teisės 187, dvasinės knygos 320, pamokslininkų 173, dogminės teologijos 173, moralinės teologijos 114, filosofijos 202, scholastikos 81, istorijos 179, geografijos 15, retorikos 27, poezijos 25 ir įvairių 325⁵⁶.

1820 m. vienuolyne buvo 25 vienuoliai: 10 kunigų ir 15 klierikų. Visi bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: 20 lietuvių (*litwin*), 3 iš Polesės⁵⁷.

1825 m. vienuolyne buvo 21 vienuolis: 12 vienuolių kunigų, 6 klierikai, 3 broliai. Vienuolyne buvo dėstoma dogminė ir moralinė teologija; buvo 8

⁵⁰ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 1.

⁵¹ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 273–274.

⁵² Pranešimas apie Vilniaus Šv. Teresės bažnyčios prie Aušros Vartų basųjų karmelitų vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P61, l. 321–324.

⁵³ Vilniaus Šv. Teresės bažnyčios prie Aušros Vartų basųjų karmelitų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 39v–40.

⁵⁴ *Ibid.*

⁵⁵ Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 162.

⁵⁶ Vilniaus Šv. Teresės bažnyčios prie Aušros Vartų basųjų karmelitų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 4014, l. 311–311v.

⁵⁷ Vilniaus Šv. Teresės bažnyčios prie Aušros Vartų basųjų karmelitų vienuolyno vizitacijos aktas, 1820, in: *LMAVBRS*, f. 17–187, l. 17v–19.

mokiniai. Labdaringos įstaigos vienuolynas neturėjo. Tačiau pagal išgales buvo remiami vargšai⁵⁸.

1830 m. vienuolyne buvo 23 vienuoliai: 12 kunigų, 2 diakonai, 2 subdiakonai, 4 klierikai, 3 broliai. Parapijinės mokyklos nebuvo, bet mišioms patarnaujantys 5 vaikai mokyti skaityti, rašyti ir religinių mokslų. Prieglaudos nebuvo, bet maitino 4 neturtingus vyrus⁵⁹.

1833 m. vienuolyne buvo 23 vienuoliai: 14 kunigų, 1 diakonas, 5 subdiakonai, 1 klierikas, 2 broliai. Visi bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: iš lietuvių bajorų 20, iš žemaičių 1 ir iš baltarusių 2⁶⁰.

1840 m. vienuolyne buvo 15 vienuolių: 13 kunigų, 1 klierikas, 1 brolis⁶¹.

1844 m. vienuolyne buvo 15 vienuolių⁶².

Vienuolynas uždarytas 1844 m.⁶³

Basųjų karmelitų vienuolynas už Neries (Šv. Teresės bažnyčia). Vienuolynas įkurtas 1690 m.⁶⁴

1798 m. vienuolyne buvo 3 vienuoliai. Palivarko vienuolynas neturėjo, tik žemės sklypą, 20 000 auksinų piniginių fundaciją, iš kurios procentų gavo 1200 auksinų. Per metus išleido 3037 auksinus⁶⁵.

1818 m. vienuolyne buvo 1 vienuolis. Bibliotekoje buvo 170 knygų⁶⁶.

1827 m. vienuolyne buvo 2 vienuoliai⁶⁷.

Bernardinų (pranciškonų observantų) vienuolynas (Šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčia). Vilniaus bernardinų vienuolynas įkurtas 1469 m.⁶⁸

⁵⁸ Duomenys apie Vilniaus Šv. Teresės bažnyčios prie Aušros Vartų basųjų karmelitų vienuolyną, [1825], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 188v–189.

⁵⁹ Duomenys apie Šv. Teresės bažnyčios prie Aušros Vartų basųjų karmelitų vienuolyną, 1830-12-27, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 652, l. 16.

⁶⁰ Vilniaus basųjų karmelitų vienuolyno vienuolių formuliarinis sąrašas, [1833], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 669, l. 1v–5; plg. *LVIA*, f. 604, ap. 1, b. 2916, l. 2–6.

⁶¹ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos basųjų karmelitų vienuolyno vienuolius, 1840-11-12, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1463, l. 3v–4.

⁶² Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 93–94.

⁶³ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 2v.

⁶⁴ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 274.

⁶⁵ Pranešimas apie Vilniaus basųjų karmelitų vienuolyną už Neries, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P61, l. 329–330.

⁶⁶ Vilniaus basųjų karmelitų už Neries vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P65, l. 540v.

⁶⁷ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynus, 1827, l. 2.

⁶⁸ *Podręczna encyklopedia kościelna*, t. 3–4, Warszawa: Skład główny w Księgarni Gebethnera i Wolffa, 1904, p. 259.

1798 m. vienuolyne buvo 55 vienuoliai: 25 kunigai, 12 studijuojantys teologiją, 1 klierikas, 14 brolių, 3 naujokai. Visi vienuoliai gyveno vienuolyne. Vienuolynas be fundacijos išlaikė 7 našlaičius. Neturėjo fundacijos ir špitolėi, bet išlaikė 8 neturtingus asmenis ir maitino 8 ateinančias moteris⁶⁹.

1801 m. vienuolyne buvo 15 vienuolių kunigų, 25 studijuojantys teologiją, 17 brolių, 1 infirmeristas (93 metų amžiaus)⁷⁰. Dauguma vienuolių buvo bajorų kilmės, išskyrus 7 miestiečius ir 2 vokiečius. Vyriausiam vienuoliui, be minėto infirmeristo, buvo 61 metai, jauniausiam 24 metai. Skiltyje apie užsienio kalbas nurodoma, kad vienuoliai mokėsi prancūzų, vokiečių, rusų kalbų⁷¹.

1816 m. vienuolyne buvo 68 vienuoliai. Vyriausiam vienuoliui buvo 78 metai, jauniausiam 16 metų⁷².

1818 m. vienuolyne buvo 65 vienuoliai: 14 kunigų su pareigomis, 16 dogminės teologijos mokinių su kunigo šventimais, 4 klierikai dogminės teologijos mokiniai, 18 brolių profesų, 6 klierikai naujokai, 7 broliai tretininkai⁷³.

1825 m. vienuolyne buvo 62 vienuoliai: 27 kunigai, 5 klierikai profesai, 8 klierikai naujokai, 18 brolių profesų, 4 broliai naujokai. Vienuolyne buvo dogminės teologijos studijos, kur studijavo 20 vienuolių. Labdaros įstaigos nebuvo⁷⁴.

1830 m. vienuolyne buvo 59 vienuoliai: 37 kunigai, 3 klierikai, 19 brolių. 58 buvo bajorų kilmės, 1 gimęs Prancūzijoje. Pagal kilimo vietą: iš Žemaitijos 30, iš Lietuvos 7, iš Ukmergės apskrities 3, iš Telšių apskrities 2, iš Raseinių apskrities 2, iš Uplytės apskrities 1, iš Slanimo apskrities 1, iš Vilniaus gubernijos 1, iš Vilniaus 2, iš Augustavo vaivadijos 2, iš Minsko gubernijos 1, iš Vitebsko gubernijos 3, iš Podolės gubernijos 1, iš Mogiliavo gubernijos 1 ir iš Volynės 1⁷⁵.

⁶⁹ Pranešimas apie Vilniaus bernardinų vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P61, l. 445–448.

⁷⁰ Vilniaus bernardinų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 51v–53.

⁷¹ *Ibid.*

⁷² Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 159–159v.

⁷³ Vilniaus bernardinų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P65, l. 294–300.

⁷⁴ Duomenys apie Vilniaus bernardinų vienuolyną, 1825, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 212v–213.

⁷⁵ Vilniaus vyskupijos bernardinų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1830, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 664, l. 1v–5.

1840 m. vienuolyne buvo 28 kunigai vienuoliai, iš kurių 7 kapelionai įvairiose parapijose⁷⁶.

1844 m. Vilniaus bernardinų etatiniame trečios klasės vienuolyne buvo 71 vienuolis⁷⁷.

1858 m. vienuolyne buvo 54 vienuoliai⁷⁸.

1862 m. vienuolyne buvo 47 vienuoliai⁷⁹.

Vienuolynas uždarytas 1864 m.⁸⁰

Bonifratrų vienuolynas (Šv. Kryžiaus bažnyčia). Vilniuje bonifratrų vienuolynas įkurtas 1635 m.⁸¹

1816 m. vienuolyne buvo 6 vienuoliai. Vyriausiam vienuoliui buvo 64 metai, jauniausiam 36 metai⁸².

1818 m. vienuolyne buvo 11 vienuolių. Špitolėje buvo 16 ligonių. Turėjo Šukštulių arba Kryžiuokų palivarką Vilniaus apskrityje⁸³.

1830 m. vienuolyne buvo 9 vienuoliai. Špitolėje buvo 4 ligoniai ir 22 vargšai. 7 bažnyčios, vienuolyno ir špitolės tarnai⁸⁴.

1832 m. vienuolyne buvo 4 vienuoliai⁸⁵. Visi bajorų kilmės: 1 iš Lenkijos bajorų, 2 iš Vilniaus gubernijos bajorų ir 1 iš Gardino gubernijos bajorų⁸⁶. Vienuolyno ligoninėje chirurgo dirbo Eustachijus Slivinskis, chirurgijos mokslus baigęs Berlyne⁸⁷.

Vienuolynas uždarytas 1843 m.⁸⁸

⁷⁶ Vilniaus bernardinų vienuolyno vienuolių kunigų sąrašas, 1840-12-15, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1463, l. 13.

⁷⁷ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 31–35.

⁷⁸ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 29–34.

⁷⁹ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 23–26.

⁸⁰ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 1.

⁸¹ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 274.

⁸² Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 161.

⁸³ Vilniaus bonifratrų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P65, l. 589v–590.

⁸⁴ Duomenys apie Vilniaus bonifratrų vienuolyną, 1830-12-13, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 654, l. 22.

⁸⁵ Vilniaus bonifratrų vienuolyno vienuolių sąrašas, [1832], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 690, l. 1–2.

⁸⁶ *Ibid.*

⁸⁷ *Ibid.*

⁸⁸ Stefan Rosiak, *op. cit.*, p. 88.

Dominikonų vienuolynas (Šv. Dvasios bažnyčia). Vilniuje dominikonų vienuolynas įkurtas 1501 m.⁸⁹

1798 m. vienuolyne buvo 52 vienuoliai: 15 kunigų, 10 studijuojančių dogminę ir moralinę teologiją, 7 besimokantys fizikos ir moralinės teologijos, 6 besimokantys metafizikos ir moralinės teologijos, 14 brolių. Vienuolynas turėjo 5 palivarkus: Baltupius Vilniaus apskrityje (65 vyriškos sielos), Paliepę su Dukelių kaimu Vilniaus apskrityje (17 vyriškų sielų), Pociūnus Vilniaus apskrityje, Milašiūnus Ukmergės apskrityje (97 vyriškos sielos), Žukovščyzną Sienos apskrityje (62 vyriškos sielos)⁹⁰.

1801 m. vienuolyne buvo 18 vienuolių⁹¹. Visi bajorų kilmės. Vyriausiam vienuoliui buvo 65 metai, jauniausiam 24 metai. Iš užsienio kalbų be lotynų kalbos 3 vienuoliai mokėjo vokiškai, 1 prancūziškai⁹².

1818 m. vienuolyne buvo 38 vienuoliai: 22 kunigai, 12 klierikų, 4 broliai. Biblioteką sudarė 3480 knygų: Šv. Rašto 40, Bažnyčios Tėvų darbų 121, Šv. Rašto komentarų 94, teologinių knygų 343, lotyniškų pamokslų 265, lenkiškų pamokslų 173, moralinio turinio knygų 137, kanonų teisės 153, lotyniškų teisinių knygų 52, lenkiškų teisinių knygų 20, konstitucijos 100, asketikos 263, istorijos 199, filosofijos ir matematikos 200, įvairaus turinio 500, teologijos traktatų 820⁹³.

1825 m. vienuolyne buvo 63 vienuoliai: 40 kunigų, 17 klierikų, 6 broliai. Mokyklos vienuolyne nebuvo, vienuolyno jaunuomenei lavinti buvo teologijos ir filosofijos mokykla. Šioje mokykloje dėstytas Šv. Raštas su istorija, Bažnyčios istorija, dogminė ir moralinė teologija. Filosofijos kursą sudarė logika, metafizika, etika, aritmetika. Be to, dėstyta literatūra, vokiečių ir prancūzų kalbos. Keletas vienuolių lankė Vilniaus universitetą, kur klausė literatūros, moralės, matematikos ir fizikos paskaitų. Labdaros įstaigos neturėjo⁹⁴.

1833 m. vienuolyne buvo 58 vienuoliai: 43 kunigai, 9 klierikai, 6 broliai. Visi bajorų kilmės, išskyrus 1. Pagal kilimo vietą: iš Vilniaus gubernijos 25,

⁸⁹ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 265.

⁹⁰ Pranešimas apie Vilniaus Šv. Dvasios dominikonų vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P61, l. 222–224.

⁹¹ Vilniaus Šv. Dvasios dominikonų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 15v–16.

⁹² *Ibid.*

⁹³ Vilniaus Šv. Dvasios dominikonų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P65, l. 184–185.

⁹⁴ Duomenys apie Vilniaus Šv. Dvasios dominikonų vienuolyną, [1825], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 210v–211.

iš Gardino gubernijos 8, iš Balstogės 7, iš Lenkijos 8, iš Vilniaus 1, iš Minsko gubernijos 3, iš Kuršo 1, iš Vitebsko 2, iš Livonijos 1 ir iš Varšuvos 1⁹⁵. Prie 1 nurodyta, kad gimęs Gardino gubernijoje.

1844 m. Vilniaus dominikonų neetatiniame vienuolyne buvo 50 vienuolių⁹⁶.

Vienuolynas uždarytas 1844 m.⁹⁷

Dominikonų vienuolynas Verkiuose (Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčia). Verkiuose vienuolynas įkurtas 1701 m.⁹⁸

1801 m. vienuolyne buvo 8 vienuoliai⁹⁹. Visi bajorų kilmės. Vyriausiam vienuoliui buvo 78 metai, jauniausiam 31 metai. Iš užsienio kalbų mokėjo tik lotynų kalbą¹⁰⁰.

1816 m. vienuolyne buvo 6 vienuoliai kunigai¹⁰¹.

1818 m. vienuolyne buvo 5 vienuoliai kunigai. Prieš 1812 m. biblioteka buvo gausi, bet karo metu sunaikinta¹⁰².

1844 m. Verkių dominikonų neetatiniame vienuolyne buvo 9 vienuoliai¹⁰³.

1849 m. vienuolyne buvo 14 vienuolių¹⁰⁴.

Vienuolynas uždarytas 1850 m.¹⁰⁵

Dominikonų vienuolynas Lukiškėse (Apaštalų šv. Jokūbo ir Pilypo bažnyčia). Vienuolynas įkurtas 1642 m.¹⁰⁶

⁹⁵ Vilniaus vyskupijos dominikonų vienuolynų vienuolių formuliarinis sąrašas, [1833], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 668, l. 2v–10; plg. *LVIA*, f. 604, ap. 1, b. 2893, l. 1–12.

⁹⁶ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 51–54.

⁹⁷ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 3.

⁹⁸ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 277.

⁹⁹ Verkių dominikonų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 19v–20.

¹⁰⁰ *Ibid.*

¹⁰¹ Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 163.

¹⁰² Verkių dominikonų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947, mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P65, l. 193.

¹⁰³ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 57–58.

¹⁰⁴ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1849, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1850, l. 57–58.

¹⁰⁵ [Eustachy Tyszkiewicz] E. T., „Wiadomość historyczna o zgromadzeniach i fundacjach męskich i żeńskich rzymo-katolickich klasztorów w diecezji wileńskiej“, in: *Teka Wileńska*, Wilno, 1858, t. 3, p. 265.

¹⁰⁶ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 269.

1798 m. vienuolyne buvo 8 vienuoliai. Neturėjo dvarų, bet turėjo užrašytas pinigines fundacijas. Lukiškėse turėjo daržą¹⁰⁷.

1801 m. vienuolyne buvo 4 vienuoliai¹⁰⁸. Visi bajorų kilmės. Vyriausiam vienuoliui buvo 45 metai, jauniausiam 37 metai. Iš užsienio kalbų mokėjo tik lotynų kalbą¹⁰⁹.

1818 m. vienuolyne buvo 3 vienuoliai kunigai¹¹⁰.

1825 m. vienuolyne buvo 6 kunigai. Mokyklos vienuolyne nebuvo, nes vienuolyno patalpose veikė ligoninė. Labdaros įstaigos taip pat neturėjo, nors anksčiau vienuolyno lėšomis buvo išlaikoma keletas vargšų, bet, vienuolyno patalpas paėmus ligoninei, nebebuvo vietos vargšams išlaikyti¹¹¹.

1833 m. vienuolyne buvo 4 vienuoliai kunigai. Visi bajorų kilmės. 2 buvo kilę iš Lenkijos karalystės Seinų ir Marijampolės apskričių ir po 1 iš Vilniaus gubernijos bei Balstogės apygardos¹¹².

1844 m. Lukiškių dominikonų neetatiniame vienuolyne buvo 4 vienuoliai¹¹³.

Vienuolynas uždarytas 1844 m.¹¹⁴

Pranciškonų konventualų vienuolynas (Švč. Mergelės Marijos dangun ėmimo bažnyčia). Pranciškonai Vilniuje įsikūrė XIV a.

1801 m. vienuolyne buvo 31 vienuolis¹¹⁵. 25 buvo bajorų, 6 miestiečių kilmės. Vyriausiam vienuoliui buvo 77 metai, jauniausiam 22 metai. Iš visų vienuolių, kurie mokėjo lotyniškai, 1 kalbėjo itališkai¹¹⁶.

¹⁰⁷ Pranešimas apie Lukiškių dominikonų vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P61, l. 186–187.

¹⁰⁸ Lukiškių dominikonų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 19v–20.

¹⁰⁹ *Ibid.*

¹¹⁰ Lukiškių dominikonų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P65, l. 188v.

¹¹¹ Duomenys apie Lukiškių dominikonų vienuolyną, [1825], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 208v–209.

¹¹² Vilniaus vyskupijos dominikonų vienuolynų vienuolių formuliarinis sąrašas, [1833], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 668, l. 10v–11; plg. *LVIA*, f. 604, ap. 1, b. 2896, l. 1–2.

¹¹³ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 55.

¹¹⁴ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 3.

¹¹⁵ Vilniaus pranciškonų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 33v–35.

¹¹⁶ *Ibid.*

1816 m. vienuolyne buvo 29 vienuoliai. Vyriausiam vienuoliui buvo 61 metai, jauniausiam 17 metų¹¹⁷.

1818 m. vienuolyne buvo 43 vienuoliai: 16 kunigų, 3 broliai, 6 klierikai, 18 naujokų. Bibliotekoje buvo 2579 knygos: teologinių 415, dvasinių 431, pamokslų 285, užsienio kalbomis 349, bažnytinių 451, klasikinių 260, pasaulietinių 388¹¹⁸.

1833 m. vienuolyne buvo 24 vienuoliai: 17 kunigų, 2 diakonai, 2 klierikai, 3 broliai. Visi bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: iš Vilniaus gubernijos 10, iš Vilniaus 1, iš Minsko gubernijos 1, iš Gardino gubernijos 3, iš Balstogės 4, iš Varšuvos 1 ir iš Lenkijos (Augustavo vaivadijos) 4. Vyriausiam vienuoliui buvo 74 metai, jauniausiam 22 metai¹¹⁹.

1844 m. Vilniaus pranciškonų etatiniame pirmos klasės vienuolyne buvo 30 vienuolių¹²⁰. Tų pačių metų kitame sąrašė išvardyti 22 vienuoliai. Visi bajorų kilmės¹²¹.

1858 m. vienuolyne buvo 22 vienuoliai¹²².

1862 m. vienuolyne buvo 22 vienuoliai¹²³.

Vienuolynas uždarytas 1864 m.¹²⁴

Senosios observancijos karmelitų vienuolynas (Šv. Jurgio bažnyčia). Šv. Jurgio senosios observancijos vienuolynas įkurtas apie 1509 m.¹²⁵

1798 m. vienuolyne buvo 10 vienuolių: 7 kunigai, 3 broliai. Vienuolynas turėjo Papiškių palivarką netoli Vilniaus, 9 sklypus ir pinigines fundacijas. Iš piniginių užrašymų vienuolynas už procentus per metus gaudavo 4252 auksinus pajamų. Metinės išlaidos sudarė 7199 auksinus ir 18 grašių. Pajamų ir išlaidų deficitą dengė aukos už šv. Mišias ir kitas maldas bei vienuolyno paimtas 2000 auksinų kreditas¹²⁶. Tais pačiais metais vienuolynas ir bažnyčia perduota Vilniaus vyskupijos kunigų seminarijai.

¹¹⁷ Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 163v–164.

¹¹⁸ Vilniaus pranciškonų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 4014, l. 558v.

¹¹⁹ Vilniaus pranciškonų vienuolyno vienuolių formuliarinis sąrašas, [1833], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 667, l. 1v–5; plg. *LVIA*, f. 604, ap. 1, b. 2917, l. 2–8.

¹²⁰ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 4–5.

¹²¹ Vilniaus pranciškonų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1844-11-08, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1739, l. 11–12.

¹²² Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 9–12.

¹²³ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 7–10.

¹²⁴ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 4.

¹²⁵ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 265.

¹²⁶ Pranešimas apie Vilniaus Šv. Jurgio senosios observancijos karmelitų vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P61, l. 271–274.

Senosios observancijos karmelitų vienuolynas (Visų Šventųjų bažnyčia). Visų Šventųjų bažnyčios senosios observancijos karmelitų vienuolynas įkurtas 1624 m.¹²⁷

1798 m. vienuolyne buvo 44 vienuoliai: 18 kunigų, 8 broliai, 11 klierikų profesų, studijavusių teologiją ir filosofiją, 7 naujokai. Be kelių kunigų ir 2 brolių, gyvenusių įvairiose vietose, visi kiti gyveno vienuolyne. Vienuolynas turėjo Želadzės (Želadz) palivarką Užnerio apskrityje. Prie palivarko bažnyčios buvo maža prieglauda, kurioje gyveno 3 vyrai ir 5 moterys. Piniginių fundacijų neturėjo, bet turėjo užrašymų testamentu, nuo kurių procentais gavo 3220 auksinų. Vienuolyno metinės pajamos sudarė 7522 auksinus ir 27 grašius. Išlaidos 24 981 auksiną ir 25 grašius. Skirtumas tarp pajamų ir išlaidų padengiamas ūkininkavimo ekonomikos ir geradarių aukų už maldas ir šv. Mišias¹²⁸.

1801 m. vienuolyne buvo 37 vienuoliai¹²⁹. 24 buvo bajorų kilmės ir 13 miestiečių kilmės. Vyriausiam vienuoliui buvo 66 metai, jauniausiam 17 metų. Be lotynų kalbos, kurią mokėjo visi vienuoliai, 6 kalbėjo prancūziškai ir po 1 vokiškai bei rusiškai¹³⁰.

1816 m. vienuolyne buvo 36 vienuoliai¹³¹.

1818 m. vienuolyne buvo 29 vienuoliai: 11 kunigų, 11 klierikų profesų, 4 broliai profesai, 3 klierikai naujokai¹³².

1825 m. vienuolyne buvo 36 vienuoliai: 15 kunigų, 18 klierikų, 3 naujokai. Vienuolyno jaunuomenei buvo mokykla su 16 mokinių. Joje dėstyta filosofija ir teologija. Prie vienuolyno buvo parapijos mokykla su 46 mokiniais¹³³.

1830 m. vienuolyne buvo 12 kunigų: 2 lankė Vilniaus universitetą, 1 diakonas, 4 subdiakonai, 3 klierikai, 3 broliai, 5 naujokai. 5 bažnyčios tarnai ir 13 vienuolyno tarnų. Veikė parapijos mokykla, kurioje mokėsi 31 mokinys¹³⁴.

¹²⁷ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 270.

¹²⁸ Pranešimas apie Vilniaus Visų Šventųjų senosios observancijos karmelitų vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P61, l. 315–318.

¹²⁹ Vilniaus senosios observancijos karmelitų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 42v–44.

¹³⁰ *Ibid.*

¹³¹ Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 163–163v.

¹³² Vilniaus senosios observancijos vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P65, l. 433v–434.

¹³³ Duomenys apie Vilniaus senosios observancijos karmelitų vienuolyną, 1825, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 206v–207.

¹³⁴ Duomenys apie Vilniaus senosios observancijos vienuolyno vienuolius, [1830], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 654, l. 2–2v.

1833 m. vienuolyne buvo 36 vienuoliai: 19 kunigų, 3 diakonai, 4 subdiakonai, 4 klierikai, 4 naujokai, 2 broliai. 35 buvo bajorų kilmės, prie vieno nurodyta, kad gimęs Vilniaus gubernijoje. Pagal kilimo vietą: iš Vilniaus gubernijos 32, iš Vilniaus 2, iš Gardino gubernijos 1 ir iš Lenkijos 1. Vyriausiam vienuoliui buvo 78 metai, jauniausiam 20 metų¹³⁵.

1844 m. Vilniaus senosios observancijos karmelitų etatiniame antros klasės vienuolyne buvo 16 vienuolių¹³⁶. Tų pačių metų kitame sąraše išvardyti 26 vienuoliai. Visi bajorų kilmės¹³⁷.

1858 m. vienuolyne buvo 20 vienuolių¹³⁸.

1862 m. vienuolyne buvo 14 vienuolių ir 8 naujai priimti klierikai¹³⁹.

1867 m. vienuolyne buvo 29 vienuoliai ir 1 diecezinis kunigas. Vienuolyne gyveno 4 vienuolijų vienuoliai. 17 karmelitų: 7 bajorų kilmės (2 iš Vilniaus gubernijos, 4 iš Kauno gubernijos ir 1 iš Austrijos), 5 valstiečių kilmės (visi iš Kauno gubernijos), 2 iš Augustavo gubernijos (1 iš Marijampolės ir 1 iš Marijampolės apskrities), 3 nenurodyta nei kilmė, nei kilimo vieta. 8 trinitoriai: 7 bajorai (2 iš Vilniaus gubernijos, 2 iš Podolės gubernijos, 1 iš Gardino gubernijos ir 1 iš Volynės gubernijos), 1 duomenys nenurodyti. 2 bajorų kilmės dominikonai iš Gardino gubernijos ir Augustavo gubernijos Kalvarijos apskrities. 2 bajorų kilmės bernardinai iš Kauno ir Vitebsko gubernijų¹⁴⁰.

1885 m. vienuolyne buvo likę tik 5 vienuoliai: 2 karmelitai, 3 dominikonai¹⁴¹. Dar 1884 m. civilinė valdžia ėmėsi iniciatyvos, kad vienuolynas būtų uždarytas, nes jame gyveno mažiau nei 8 vienuoliai. Vienuolynas caro paliepimu uždarytas 1886 m. sausio 23 d. Vienuoliai turėjo persikelti į Gardino pranciškonų vienuolyną. Nenorintys vykti į naują vietą, galėjo negrižtamai išvykti į užsienį¹⁴².

¹³⁵ Vilniaus senosios observancijos karmelitų vienuolyno vienuolių formuliarinis sąrašas, [1833], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 672, l. 1v–6.

¹³⁶ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 21–25.

¹³⁷ Vilniaus senosios observancijos karmelitų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1844-11-03, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1739, l. 19–20.

¹³⁸ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 19–21.

¹³⁹ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 15–16.

¹⁴⁰ Duomenys apie Vilniaus senosios observancijos karmelitų vienuolyno vienuolius, 1867-01-20, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2248, l. 1–16.

¹⁴¹ Vilniaus generalgubernatoriaus kanceliarijos raštas Vilniaus vyskupijos dvasinei konsistorijai Nr. 1449, 1885-03-20, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2472, l. 3.

¹⁴² Vilniaus vyskupijos valdybos raštas Vilniaus vyskupijos vienuolynų vizitatoriui Nr. 171, 1886-02-11, in: *Ibid.*, l. 6.

Trinitorių vienuolynas Antakalnyje (Viešpaties Jėzaus bažnyčia). Antakalnio trinitorių vienuolynas įkurtas 1694 m.¹⁴³

1801 m. vienuolyne buvo 23 vienuoliai¹⁴⁴. Visi bajorų kilmės. Vyriausiam vienuoliui buvo 74 metai, jauniausiam 21 metai. Iš užsienio kalbų mokėjo tik lotynų kalbą¹⁴⁵.

1802 m. vienuolyne buvo 22 vienuoliai: 9 kunigai, 11 klierikų, 2 broliai. Vienuolynui dar buvo priskirti 3 kunigai vienuoliai; 2 dirbo Šv. Jonų parapijoje, 1 Zyberkų Kosakovskių dvare. Prie vienuolyno veikė mokykla. Savo lėšomis vienuolynas išlaikė 6 bajorų kilmės vargšus našlaičius. Vienuolynas neturėjo palivarkų, tik daržą prie vienuolyno ir du mažus sklypus. Turėjo mūrinį namą Vilniuje, iš kurio per metus gavo 5000 auksinų pajamų. Nuo užrašytų piniginių sumų gavo 16 411 auksinų ir 10 grašių pajamų¹⁴⁶.

1816 m. vienuolyne buvo 10 vienuolių. Vyriausiam vienuoliui buvo 71 metai, jauniausiam 28 metai¹⁴⁷.

1818 m. vienuolyne buvo 11 vienuolių: 6 kunigai, 5 broliai, 2 pasauliečiai be įžadų. Vienuolyno viduje studijavo penki asmenys. Buvo mokomi dogminės ir moralinės teologijos bei Bažnyčios istorijos. Vienuolyne veikė mokykla, kurioje mokėsi 21 mokinys: 12 pradedančiųjų ir 9 pažengę. Pradedantieji mokyti skaityti, rašyti lenkų ir rusų kalbomis bei krikščioniškų mokslų. Pažengusieji, be krikščioniškų mokslų, mokyti lenkų kalbos gramatikos, moralės mokslų, pradinių skaičių, skaičiavimo (sudėties, atimties ir dalybos). Bibliotekoje buvo 1647 knygos: Biblijos 5, Šv. Rašto aiškinimų 37, teologinių 254, Bažnyčios teisės 53, istorinių 149, pamokslų lotynų kalba 114, pamokslų lenkų kalba 245, knygų graikų, prancūzų, italų ir vokiečių kalbomis 179, filosofinių 153, gramatikų 96, asketinių 362¹⁴⁸.

1825 m. vienuolyne buvo 15 vienuolių. Vienuolyne mokyta to, ko reikia pasirengti vienuolio ir kunigo luomui. Iš viso mokėsi 9 asmenys. 3 studijavo Vilniaus universitete, kur klausė paskaitų iš moralinių ir fizikinių mokslų bei laisvųjų menų. 6 mokėsi vienuolyne krikščioniškų mokslų, bažnytinės

¹⁴³ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 275.

¹⁴⁴ Antakalnio trinitorių vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 46v–48.

¹⁴⁵ *Ibid.*

¹⁴⁶ Pranešimas apie Antakalnio trinitorių vienuolyną, 1802, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 3757; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P6, l. 30–33.

¹⁴⁷ Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 160v.

¹⁴⁸ Antakalnio trinitorių vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 4014, l. 472–474.

iškalbos ir matematikos. Fundacijų labdarai vienuolynas neturėjo, bet išlaikė 6 bajorų kilmės vaikus, mokė skaityti, rašyti ir skaičiuoti. Be fundacijos prie vienuolyno veikė parapijinė mokykla, kurioje tais metais mokėsi 12 vaikų¹⁴⁹.

1830 m. vienuolyne buvo 15 vienuolių: 6 kunigai, 6 klierikai, 3 naujokai. Parapijinėje mokykloje mokėsi 14 ateinančių mokinių. Vienuolyno tarnų 12¹⁵⁰.

1833 m. Vilniaus Antakalnio trinitorių vienuolyne buvo 27 vienuoliai: 26 kunigai, 1 brolis. Dalis vienuolynui priskirtų kunigų dirbo įvairiose parapijose. Visi bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: iš Vilniaus gubernijos 8, iš Gardino gubernijos 4, iš Minsko gubernijos 1, iš Podolės 6, iš Volynės 6, iš Lenkijos 1, iš Žemaitijos 1¹⁵¹.

1840 m. vienuolyne buvo 27 vienuoliai: 23 kunigai, 3 klierikai, 1 brolis. Nuolat gyveno 16 vienuolių, 11 laikinai¹⁵².

1844 m. Vilniaus Antakalnio trinitorių etatiniame pirmos klasės vienuolyne buvo 22 vienuoliai¹⁵³. Tų pačių metų kitame sąrašė išvardintas 21 vienuolis. Visi bajorų kilmės¹⁵⁴.

1858 m. vienuolyne buvo 22 vienuoliai: 15 kunigų, 7 klierikai bei naujokai¹⁵⁵.

1862 m. vienuolyne buvo 22 vienuoliai¹⁵⁶.

Vienuolynas uždarytas 1864 m.¹⁵⁷

Trinitorių vienuolynas Trinapolyje (Švč. Trejybės bažnyčia). Trinitorių vienuolynas Trinapolyje įkurtas 1700 m.¹⁵⁸

¹⁴⁹ Duomenys apie Antakalnio trinitorių vienuolyną, 1825, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 194v–195.

¹⁵⁰ Duomenys apie Antakalnio trinitorių vienuolyną, [1830], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 652, l. 13.

¹⁵¹ Vilniaus vyskupijos trinitorių vienuolynų vienuolių formuliarinis sąrašas, [1833], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 671, l. 1v–6; plg. *LVIA*, f. 604, ap. 1, b. 2892, l. 1–8.

¹⁵² Vilniaus Antakalnio trinitorių vienuolyno vienuolių sąrašas, 1840, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1463, l. 4v–5.

¹⁵³ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 11–16.

¹⁵⁴ Vilniaus Antakalnio trinitorių vienuolyno vienuolių sąrašas, 1844-11-03, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1739, l. 13–14.

¹⁵⁵ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 1–8.

¹⁵⁶ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 1–6.

¹⁵⁷ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 6.

¹⁵⁸ *Podręczna encyklopedia kościelna*, t. 39–40, Warszawa–Lublin–Łódź: Skład główny w księgarni Gebethnera i Wolffa, 1914, p. 285.

1798 m. vienuolyne buvo 14 vienuolių: 6 kunigai, 4 klierikai, 4 broliai. Vienuolynas turėjo Krasnidvuro (Krasnydwór) palivarką Ašmenos apskrityje. Aplink vienuolyną turėjo apie 3 valakus žemės. Pajamas procentais gaudavo iš obligacijų. Iš viso pajamos sudarė 2642 auksinus, išlaidos – 5232 auksinus¹⁵⁹.

1801 m. vienuolyne buvo 14 vienuolių¹⁶⁰. Visi bajorų kilmės. Vyriausiam vienuoliui buvo 71 metai, jauniausiam 18 metų. Iš užsienio kalbų, be lotynų, 1 vienuolis mokėjo prancūziškai¹⁶¹.

1816 m. vienuolyne buvo 12 vienuolių. Vyriausiam vienuoliui buvo 67 metai, jauniausiam 15 metų¹⁶².

1818 m. vienuolyne buvo 13 vienuolių: 7 kunigai, 1 brolis, 5 naujokai. Vienuolyno biblioteką sudarė 914 knygų¹⁶³.

1830 m. vienuolyne buvo 6 vienuoliai kunigai. Nei parapijinės mokyklos, nei špitalės nebuvo. Vienuolyne buvo 4 tarnai¹⁶⁴.

Vienuolynas uždarytas 1832 m.¹⁶⁵

III. Regulinių kunigų ordinai

Pijorų vienuolynas Dominikonų gatvėje. Bažnyčios neturėjo, tik koplyčią. Vilniuje pijorų vienuolynas įkurtas 1722 m.¹⁶⁶

1801 m. vienuolyne buvo 11 vienuolių¹⁶⁷. Visi bajorų kilmės. Vyriausiam vienuoliui buvo 59 metai, jauniausiam 17 metų. Visi mokėjo lotynų kalbą; 2 vienuoliai kalbėjo prancūzų, vokiečių ir italų kalbomis. Tai Vilniaus universiteto profesoriai Ferdinandas Serafinovičius ir Bonifacas Jundzilas. Dar 5 mokėjo prancūzų kalbą¹⁶⁸.

¹⁵⁹ Pranešimas apie Trinapolio trinitorių vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LLIR*, f. 50–P61, l. 365–366.

¹⁶⁰ Trinitorių vienuolyno Verkiuose vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 47v–48.

¹⁶¹ *Ibid.*

¹⁶² Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 160v–161.

¹⁶³ Trinapolio trinitorių vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 4014, l. 479.

¹⁶⁴ Duomenys apie Trinapolio trinitorių vienuolyną, [1830], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 652, l. 14.

¹⁶⁵ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 6.

¹⁶⁶ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 279.

¹⁶⁷ Vilniaus pijorų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 6v–7.

¹⁶⁸ *Ibid.*

1816 m. vienuolyne buvo 13 vienuolių. Vyriausiam vienuoliui buvo 57 metai, jauniausiam 20 metų¹⁶⁹.

1818 m. vienuolyne buvo 11 vienuolių: 10 kunigų, 1 klierikas universiteto studentas. Bibliotekoje buvo 2522 knygos¹⁷⁰.

1827 m. vienuolyne buvo 12 vienuolių: 9 kunigai, 3 klierikai. Vyriausiam vienuoliui buvo 67 metai, jauniausiam 21 metai. 5 vienuoliai studijavo Vilniaus universitete: 2 kunigai ir 3 klierikai. Iš vienuolyno išvyko 5 vienuoliai ir atvyko taip pat 5. Špitolėje gyveno 7 vargšai. Vienuolynui priklaususiose žemėse buvo 330 vyriškos giminės baudžiauninkų¹⁷¹.

1828 m. vienuolyne buvo 14 vienuolių: 9 kunigai, 5 klierikai. Visi klierikai buvo universiteto studentai. Po 2 klausė literatūros ir matematikos paskaitų, 1 teologijos. Iš kunigų 1 buvo Vilniaus universiteto filosofijos profesorius – Angelas Daugirdas¹⁷².

1830 m. vienuolyne buvo 15 vienuolių: 7 kunigai, 1 subdiakonas, 6 klierikai, 1 brolis. Prie Šv. Rapolo bažnyčios Šnipiškėse buvo parapijos mokykla, kurioje pijoras Kalasantas Narkevičius vykdė dvasines pareigas. Mokykloje mokėsi 20 mokinių¹⁷³.

1833 m. Vilniaus pijorų vienuolyne buvo 33 vienuoliai: 22 kunigai, 3 diakonai, 6 klierikai, 2 broliai. Dalis Vilniaus vienuolynui priskirtų kunigų dirbo įvairiose parapijose. Visi bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: iš Vilniaus gubernijos 20, iš Minsko gubernijos 6, iš Gardino gubernijos 2, iš Lenkijos 2, iš Lietuvos 1, iš Balstogės 1, iš Volynės 1¹⁷⁴.

1840 m. vienuolyne buvo 23 vienuoliai: 22 kunigai, 1 brolis. Prie vienuolyno priskirti ir parapijose bei koplyčiose dirbę kunigai¹⁷⁵.

1844 m. Vilniaus pijorų neetatiniame vienuolyne buvo 8 vienuoliai¹⁷⁶.

¹⁶⁹ Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 160.

¹⁷⁰ Pijorų vienuolyno Dominikonų gatvėje vizitacijos aktas, 1819, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 4014, l. 527–527v.

¹⁷¹ Duomenys apie Vilniaus pijorų vienuolyną, 1827, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 736, l. 2v–3.

¹⁷² Duomenys apie Vilniaus pijorų vienuolyną, 1828, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 841, l. 4v–5.

¹⁷³ Duomenys apie Vilniaus pijorų vienuolyną, 1830-12-12, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 654, l. 16–16v.

¹⁷⁴ Vilniaus vyskupijos pijorų vienuolynų vienuolių formuliarinis sąrašas, [1833], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 670, l. 1v–6.

¹⁷⁵ Vilniaus pijorų vienuolyno vienuolių sąrašas, 1840, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1463, l. 8.

¹⁷⁶ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 45–46.

Šnipiškių pijorų vienuolynas (Šv. Rapolo bažnyčia). Šnipiškių vienuolyną iš jėzuitų pijorai gavo 1774 m.

1799 m. pijorai Šnipiškių vienuolyną pardavė valdžiai¹⁷⁷.

IV. Kitos vienuolių kongregacijos

Misionierių vienuolynas (Viešpaties Jėzaus Žengimo į dangų bažnyčia). Vilniuje misionieriai įsikūrė 1685 m.¹⁷⁸

1801 m. Vilniaus misionierių vienuolyne buvo 15 vienuolių kunigų kartu su vizitatoriumi arba provincijolu Andriejumi Pohliu, 18 klierikų ir 6 broliai¹⁷⁹. 1 užsienietis, kiti bajorų kilmės. Vyriausiam vienuoliui buvo 70 metų, jauniausiam 18 metų. Visi vienuoliai mokėjo lotynų kalbą, superioras ir klebonas Timotiejus Račinskis mokėjo prancūzų, rusų ir vokiečių kalbas, dar 1 prancūzų kalbą¹⁸⁰.

1803 m. vienuolyne buvo 70 vienuolių: 19 kunigų, 14 klierikų eksternų, 17 klierikų internų, 13 vienuolijos seminaristų internų, 8 broliai. Vienuolynas turėjo 3 palivarkus: Burbiškių (Burbiszki), Jedzmieniškių (Jedzmieniszki) ir Baltadvario (Biały Dwor). Turėjo pinigines fundacijas, fundaciją alumnų išlaikymui, mūrinių namų, jurzdiką. Iš viso pajamos sudarė 27 509 auksinus¹⁸¹.

1810 m. vienuolyne buvo 15 vienuolių kunigų, 1 profesorius, 1 diakonas, 6 klierikai, 17 studentų ir 16 seminarijos klierikų¹⁸².

1816 m. vienuolyne buvo 47 vienuoliai. Vyriausiam vienuoliui buvo 74 metai, jauniausiam 19 metų¹⁸³.

1818 m. vienuolyne buvo 52 vienuoliai: 17 kunigų, 33 klierikai, 2 broliai. Vienuolyno bibliotekoje buvo 6623 egzemplioriai knygų: Šv. Rašto ir jo vertimų 321, teologijos 586, kanonų teisės 197, filosofijos 613, dvasinių veikalų 834, pamokslų 619, Bažnyčios istorijos 448, pasaulietinės istorijos 1198, civilinės teisės 251, literatūros 849, defektuotų knygų 334, mokyklinių 235, rankraščių įvairiais pavidalais 138¹⁸⁴.

¹⁷⁷ [Eustachy Tyszkiewicz] E. T., *op. cit.*, 1857, t. 2, p. 261.

¹⁷⁸ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 275.

¹⁷⁹ Vilniaus misionierių vienuolyno vienuolių sąrašas, 1801, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 77, l. 1v–3.

¹⁸⁰ *Ibid.*

¹⁸¹ Pranešimas apie Vilniaus misionierių vienuolyną, 1803, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 3757; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P6, l. 72–75.

¹⁸² Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašas, 1810, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 49–50.

¹⁸³ Vilniaus vyskupijos vyrų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 161–161v.

¹⁸⁴ Vilniaus misionierių vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 4014, l. 80v–83.

1830 m. vienuolyne buvo 18 kunigų. Klierikų, kurie praėjo išbandymą ir priėmė įžadus, buvo 15. Seminarijos klierikų arba buvusių išbandyme 21. Taip pat dar buvo 8 broliai. Veikė parapijos mokykla, kurioje buvo 48 mokiniai. Vargšų špitolėje buvo 9. Vienuolyno tarnų – 46¹⁸⁵.

1833 m. vienuolyne buvo 55 vienuoliai: 22 kunigai, 4 diakonai, 23 klierikai, 6 broliai. Visi bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: iš Lietuvos 20, iš Žemaitijos 12, iš Lenkijos 14, iš Varšuvos 1, iš Prūsijos 1, iš Kuršo 4, iš Baltarusijos 1, iš Liepojos 2¹⁸⁶.

Vienuolynas uždarytas 1844 m.¹⁸⁷

Šv. Kazimiero bažnyčios misionierių namas. Misionierių valdymui Šv. Kazimiero bažnyčia atiduota 1814 m.¹⁸⁸

1818 m. Šv. Kazimiero bažnyčios misionierių name gyveno 4 vienuoliai kunigai¹⁸⁹.

Rokitų vienuolynas ir špitolė. Įkurta 1708 ar 1709 m.¹⁹⁰

1798 m. Vilniaus rokitų vienuolyne buvo 6 vienuoliai. Vienuolynas palivarko neturėjo. Pajamas gavo iš piniginių fundacijų procentų (3980 auksinų), iš namų nuomos špitolės ribose (800 auksinų), iš Špitolių komisijos išvaržyto dvarelio (460 auksinų). Iš viso pajamų buvo 5240 auksinų, o išlaidos sudarė 11 113 auksinų ir 23 grašius. Pajamų ir išlaidų skirtumas dengtas iš išmaldos, įvairių geradarių aukų, aukų rinkimo mieste ir kaime. Špitolėje buvo 70 ligonių¹⁹¹.

Vilniaus rokitų špitolė buvo uždaryta 1799 m. birželio 16 d., perkelti ją į generalinę špitolę prie Šv. Pilypo ir Jokūbo bažnyčios. Kur perkelti vienuoliai rokitai, neaišku¹⁹².

¹⁸⁵ Duomenys apie Vilniaus misionierių vienuolyno vienuolius, 1830-12-09, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 654, l. 13–14.

¹⁸⁶ Vilniaus misionierių vienuolyno vienuolių formuliarinis sąrašas, [1833], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 675, l. 1v–8.

¹⁸⁷ Duomenys apie Vilniaus gubernijoje uždarytus vienuolynus, bažnyčias, filijas ir koplyčias nuo 1831 iki 1870 m., 1870, in: *LMAVBR*, f. 43–3671, l. 106v.

¹⁸⁸ Šv. Kazimiero misionierių namo vizitacijos aktas, 1818, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 4014, l. 94.

¹⁸⁹ *Ibid.*, l. 98–98v.

¹⁹⁰ Martynas Jakulis, *op. cit.*, p. 71.

¹⁹¹ Pranešimas apie Vilniaus rokitų vienuolyną ir špitolę, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LIIIR*, f. 50–P61, l. 493–495.

¹⁹² Martynas Jakulis, *op. cit.*, p. 90–91.

MOTERŲ VIENUOLYNAI

Basųjų karmeličių vienuolynas (Šv. Juozapo bažnyčia). Vilniaus basųjų karmeličių vienuolynas įkurtas 1638 m.¹⁹³

1798 m. vienuolyne buvo 20 vienuolių. Vienuolynas turėjo Pilviškės palivarką Vilniaus apskrityje (120 vyriškų sielų). Gaudavo pajamas iš piniginių fundacijų¹⁹⁴.

1811 m. vienuolyne buvo 16 vienuolių. Vyriausiai vienuolei buvo 60 metų, jauniausiai 26 metai¹⁹⁵.

1816 m. vienuolyne buvo 20 vienuolių. Vyriausiai vienuolei buvo 69 metai, jauniausiai 20 metų¹⁹⁶.

1818 m. vienuolyne buvo 19 vienuolių. Metinės pajamos sudarė 2801 rublį 10 kapeikų, išlaidos tiek pat. Vienuolynas turėjo 4304 rublius skolos: kreditą už medieną 1404 rub., vaistus ir gydytoją 1300 rub., vašką 200 rub., alų 300 rub., tarnų išlaikymą 400 rub., tinką ir vienuolyno baltinimą 200 rub., gelumbę ir drobę 500 rub.¹⁹⁷

1830 m. vienuolyne buvo 20 vienuolių. Mokyklos ir prieglaudos neturėjo; vienuolyno lėšomis maitino 5 asmenis. Buvo 13 vienuolyno tarnų: 9 vyrai ir 4 moterys¹⁹⁸.

1844 m. Vilniaus basųjų karmeličių etatiniame antros klasės vienuolyne buvo 16 vienuolių¹⁹⁹.

1858 m. vienuolyne buvo 16 vienuolių²⁰⁰.

1862 m. vienuolyne buvo 17 vienuolių²⁰¹.

Vienuolynas uždarytas 1865 m.²⁰²

¹⁹³ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 284.

¹⁹⁴ Pranešimas apie Vilniaus basųjų karmeličių vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LIIIR*, f. 50–P62, l. 552–554.

¹⁹⁵ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1811, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 66.

¹⁹⁶ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 150v.

¹⁹⁷ Vilniaus basųjų karmeličių vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIIR*, f. 50–P66, l. 741v–742, 743–743v.

¹⁹⁸ Duomenys apie Vilniaus basųjų karmeličių vienuolyną, 1830-12-27, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 652, l. 18–18v.

¹⁹⁹ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 115–116.

²⁰⁰ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 63–64.

²⁰¹ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 43–44.

²⁰² Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 7.

Benediktinių vienuolynas (Šv. Kotrynos bažnyčia). Vilniaus benediktinių vienuolynas įkurtas 1616–1622 m.²⁰³

1798 m. vienuolyne buvo 31 vienuolė. Vienuolynui priklausė 4 palivarkai: Dysnos Užnerio apskrityje (558 vyriškos sielos), Ostrovecio Užnerio apskrityje (372 vyriškos sielos), Džeškovščyznos Užnerio apskrityje (350 vyriškų sielų), Halinos arba Parudaminio Vilniaus apskrityje (169 vyriškos sielos), ir 2 dvareliai Vilniaus priemiesčiuose. Vienuolynas turėjo ir piniginių fondacijų²⁰⁴.

1811 m. vienuolyne buvo 29 vienuolės ir 3 naujokės. Vyriausiai vienuolei buvo 85 metai, jauniausiai 18 metų²⁰⁵.

1816 m. vienuolyne buvo 27 vienuolės. Vyriausiai vienuolei buvo 90 metų, jauniausiai 18 metų²⁰⁶.

1818 m. vienuolyne buvo 31 vienuolė. Biblioteką sudarė 706 knygų. Vienuolyno lėšomis buvo mokomos 22 mergaitės. Suteikiamas išlaikymas: patalynė, apavas, maitinimas, šildymas, šviesa, patalynės skalbimas, popierius ir knygos mokslui. Mokoma tikėjimo tiesų, mandagaus elgesio, skaityti, rašyti, aritmetikos, geografijos, o gabesnes prancūzų kalbos ir muzikos bei mergaitėms tinkančių darbų. Pensione už mažą mokesį mokėsi 18 mergaičių ir 3 veteranės²⁰⁷.

1820 m. vienuolyne buvo 30 vienuolių. Vienuolyno lėšomis buvo išlaikoma ir mokoma 28 mergaitės. Pensione buvo mokoma 17 mergaičių. Biblioteka turėjo 706 egzempliorius knygų²⁰⁸.

1825 m. vienuolyne buvo 26 vienuolės. Vienuolės atskiros mokymo įstaigos neturėjo. Buvo mokomos vyskupijos vyresnybės nurodytų mokslų. Pensione buvo 25 merginos. Nors vienuolynas neturėjo labdaringos organizacijos, bet vienuolyne gyveno 30 našlaičių su pilnu išlaikymu ir lavinimu iš vienuolyno lėšų²⁰⁹.

²⁰³ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 286.

²⁰⁴ Pranešimas apie Vilniaus benediktinių vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P62, l. 512–519.

²⁰⁵ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1811, l. 65–65v.

²⁰⁶ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 149v.

²⁰⁷ Vilniaus benediktinių vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P65, l. 658–660.

²⁰⁸ Vilniaus benediktinių vienuolyno vizitacijos aktas, 1820, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 3680, l. 111v–114.

²⁰⁹ Duomenys apie Vilniaus benediktinių vienuolyną, [1825], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 189v–190.

1830 m. vienuolyne buvo 25 vienuolės, iš kurių 1 postulantė. Veikė pasauliečių mergaičių mokykla, kurioje vienuolyno lėšomis mokėsi 30, o 5 mergaitės savo lėšomis. Vargšų ir našlaičių prieglaudos neturėjo. Per dieną buvo maitinama 40 ateinančių vargšų. Vienuolyne tarnavo 44 abiejų lyčių asmenys²¹⁰.

1844 m. Vilniaus benediktinių neetatiniame vienuolyne buvo 20 vienuolių²¹¹.

1858 m. vienuolyne buvo 18 vienuolių²¹².

1862 m. vienuolyne buvo 18 vienuolių²¹³.

1867 m. vienuolyne buvo 74 vienuolės. Jos buvo keturių vienuolijų atstovės. 19 benediktinių; visos bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: iš Kauno gubernijos 8, iš Vilniaus gubernijos 6, iš Vilniaus miesto 1, iš Gardino gubernijos 3, iš Paryžiaus 1. 12 basųjų karmeličių; visos bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: iš Vilniaus gubernijos 10, iš Kauno gubernijos 2. 12 marijavičių; visos bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: iš Vilniaus gubernijos 2, iš Kauno gubernijos 8, iš Minsko gubernijos 2. 31 gailestingoji sesuo; visos bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: iš Vilniaus gubernijos 16, iš Vilniaus miesto 4, iš Kauno gubernijos 7, iš Gardino gubernijos 2, iš Kuršo gubernijos 1, iš Livonijos gubernijos 1²¹⁴.

1884 m. vienuolyne buvo 33 vienuolės: 17 benediktinių, 2 basosios karmelitės, 1 bernardinė, 6 marijavitės, 5 gailestingosios seserys ir 2 Vilniaus labdarybės draugijos²¹⁵.

1890 m. vienuolyne buvo 27 vienuolės: 16 benediktinių, 1 karmelitė, 4 bernardinės, 3 marijavitės, 3 gailestingosios seserys. Vienuolyne tarnavo 25 tarnaitės (14 benediktinėms, 4 marijavitėms, 4 bernardinėms, 3 gailestingosioms seserims) ir 3 patarnavo bažnyčioje²¹⁶.

²¹⁰ Duomenys apie Vilniaus benediktinių vienuolyną, 1830-12-08, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 656, l. 11.

²¹¹ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 127–128.

²¹² Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 65–67.

²¹³ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 45–46.

²¹⁴ Duomenys apie Vilniaus benediktinių vienuolyno vienuoles, 1867, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2249, l. 1–22.

²¹⁵ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolius, 1884, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2413, l. 54^c.

²¹⁶ Vilniaus benediktinių vienuolyno vienuolių sąrašas, 1890, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2498, l. 3–4v.

1909 m. vienuolyne buvo 6 benediktinių vienuolės²¹⁷. Vienuolynui numatyta iš viso 11 etatinių vietų.

1911 m. vienuolyne buvo 5 vienuolės, iš kurių viena gydoma apygardos psichiatrijos ligoninėje²¹⁸.

1909 m. Šv. Kotrynos benediktinių vienuolyno vyresnioji Albina Grekovič kreipėsi į Vilniaus vyskupijos valdytoją prelatą Kazimierą Mikalojų Michalkevičių, kad būtų leista vienuolyne atidaryti noviciatą²¹⁹. Iš civilinės valdžios buvo gautas leidimas priimti naujas vienuoles ir 1913 m. liepos 11 d. 3 naujokės davė įžadus²²⁰.

Bernardinių Šv. Mykolo vienuolynas (Šv. Mykolo bažnyčia). Vilniaus Šv. Mykolo bažnyčios bernardinių vienuolynas įkurtas 1594 m.²²¹

1798 m. vienuolyne buvo 30 vienuolių. Vienuolynas turėjo 5 palivarkus: Kenos Vilniaus apskrityje (142 vyriškos sielos), Zabalotės (Zabołocie) Sienos apskrityje Vitebsko gubernijoje (1164 vyriškos sielos), Izabelino (Izabelin) Sienos apskrityje Vitebsko gubernijoje (420 vyriškos sielos), Rabunės (Rabun) Užnerio apskrityje Minsko gubernijoje (711 vyriškų sielų), Nivkų (Niwki) Užnerio apskrityje Minsko gubernijoje (240 vyriškų sielų). Vilniaus mieste vienuolyno aikštėje turėjo jurzdiką, iš kurios gavo 279 rublius 60 kapeikų pajamų. Taip pat gavo procentus nuo užrašytų piniginių sumų. Iš viso pajamų gavo 7205 auksinus, išleido 8529 auksinus²²².

1804 m. vienuolyne buvo 30 vienuolių²²³. Našlaičių mokymui fundacijos neturėjo. Vienuolyno lėšomis išlaikomos gyveno 22 bajorų kilmės našlaitės. Neturtingiems fundacijos neturėjo, tačiau savo lėšomis išlaikė 6 senutes ir 3 senokus. Be našlaičių mokė 6 mergaites pasaulietes. Buvo 3 bažnyčios

²¹⁷ Vilniaus benediktinių vyresniosios pranešimas Vilniaus vyskupijos valdytojui Nr. 184, 1909-07-22, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2719, l. 25.

²¹⁸ Vilniaus vyskupijos valdytojo raštas Vilniaus gubernatoriui Nr. 2223, 1911-04-01, in: *Ibid.*, l. 111.

²¹⁹ Vilniaus Šv. Kotrynos benediktinių vienuolyno vyresniosios Albinos Grekovič raštas Vilniaus vyskupijos valdytojui prelatui Kazimierui Mikaloju Michalkevičiui Nr. 187, 1909-10-22, in: *Ibid.*, l. 26–26v.

²²⁰ Vilniaus gubernatoriaus raštas Vilniaus vyskupijos valdytojui Nr. 18082, 1913-07-08, in: *Ibid.*, l. 139–139v.

²²¹ Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 284.

²²² Pranešimas apie Vilniaus Šv. Mykolo bernardinių vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P62, l. 560–562.

²²³ Vilniaus Šv. Mykolo bažnyčios bernardinių vienuolyno vyresniosios pranešimas, 1804, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 27–29.

tarnai. Vienuolynas buvo turtingas, nes jo pajamos siekė 11 280 rublių ir 5 kapeikas²²⁴.

1811 m. vienuolyne buvo 32 vienuolės. Vyriausiai vienuolei buvo 69 metai, jauniausiai 21 metai²²⁵.

1816 m. vienuolyne buvo 30 vienuolių. Vyriausiai vienuolei buvo 76 metai, jauniausiai 23 metai²²⁶.

1818 m. vienuolyne buvo 28 vienuolės. Vienuolyno metinės pajamos siekė 13 064 rublius 55 su puse kapeikos. Išlaidos sudarė 17 846 rublius 54 su puse kapeikos²²⁷.

1829 m. vienuolyne buvo 29 vienuolės, iš kurių 1 naujokė. Vienuolyno lėšomis mokėsi 47 mergaitės²²⁸.

1844 m. Vilniaus Šv. Mykolo bernardinių neetatiniame vienuolyne buvo 19 vienuolių²²⁹.

1858 m. vienuolyne buvo 26 vienuolės²³⁰.

1862 m. vienuolyne buvo 27 vienuolės²³¹.

1866 m. vienuolyne buvo 36 vienuolės. Čia buvo sukeltos dviejų vienuolynų vienuolės. 26 Šv. Mykolo bernardinės; visos bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: iš Vilniaus gubernijos 6, iš Vilniaus miesto 4, iš Kauno gubernijos 8, iš Minsko gubernijos 3, iš Minsko miesto 2, iš Gardino gubernijos 2, iš Gardino miesto 1. 10 Užupio vienuolyno bernardinių; visos bajorų kilmės. Pagal kilimo vietą: iš Vilniaus gubernijos 8, iš Minsko gubernijos 1, iš Gardino miesto 1²³².

1875 m. vienuolyne buvo 22 vienuolės²³³.

Vilniaus Šv. Mykolo bernardinių vienuolynų vienuolių skaičius buvo

²²⁴ *Ibid.*, l. 27v–28.

²²⁵ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1811, l. 67v–68.

²²⁶ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 149v–150.

²²⁷ Vilniaus Šv. Mykolo bernardinių vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P66, l. 695v–700.

²²⁸ Duomenys apie Vilniaus Šv. Mykolo bernardinių vienuolyną, 1829-10-26, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 635, l. 21–21v.

²²⁹ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 119–120.

²³⁰ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 71–73.

²³¹ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 49–51.

²³² Duomenys apie Vilniaus Šv. Mykolo bernardinių vienuolyno vienuoles, 1866, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2232, l. 1–14.

²³³ Duomenys apie Vilniaus Šv. Mykolo bernardinių vienuolyną, 1875-06-09, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2269, l. 190–191.

mažinamas vienuoles perkeliant į kitus vienuolynus. 1880 m. 7 vienuolės buvo perkeltos į Slonimo bernardinų vienuolyną²³⁴. Perkeliams buvo paskirta kiekvienai po 60 rub. persikėlimo išlaidoms padengti²³⁵. 1880 m. gegužės 21 d. į Slonimą atvyko 5 vienuolės²³⁶. Izabelė Rinkievič ir Izabelė Stachovskaja dėl ligos pasiliko Vilniuje²³⁷. Vienuolė Rinkievič sunkiai sirgo ir vietoj jos norą išvykti pareiškė Vincentina Stankevičiuvna. 1880 m. rugsėjo 23 d. Stachovskaja ir Stankevičiuvna iš Vilniaus išvyko į Slonimą²³⁸.

1884 m. vienuolyne buvo 3 vienuolės²³⁹.

Vilniaus Šv. Mykolo bernardinų vienuolynas caro paliepimu uždarytas 1886 m. sausio 23 d. Vienuolės turėjo persikelti į Vilniaus benediktinių vienuolyną arba negrižtamai išvykti į užsienį²⁴⁰. Gavusi vizitatoriaus pranešimą apie vienuolyno uždarymą, vienuolyno vyresnioji kreipėsi į tą patį vienuolynų vizitatorių, kad jos ir dviejų vienuolių persikėlimas į benediktinių vienuolyną būtų atidėtas iki gegužės pabaigos. Prašymą motyvavo dviem priežastimis: 1) viena vienuolė sunkiai serga ir guli lovoje. Ją perkelti galima tik su lova, o šaltą žiemą tai padaryti sunku. Taip pat ir vyresnioji labai silpna; 2) benediktinių vienuolyne bernardinėms skirta patalpa visą žiemą nešildoma, pilna drėgmės ir ją reikia išvalyti²⁴¹. Vidaus reikalų ministro nurodymu bernardinėms leista pasilikti savo vienuolyne iki 1886 m. gegužės 1 d.²⁴²

²³⁴ Slonimo bernardinų vienuolyno vyresniosios pranešimas Vilniaus vyskupijos vienuolynų vizitatoriui Nr. 4, 1880-01-28, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2413, l. 33–33v.

²³⁵ Vilniaus vyskupijos valdybos raštas Vilniaus vyskupijos vienuolynų vizitatoriui Nr. 66, 1880-01-22, in: *Ibid.*, l. 32.

²³⁶ Slonimo bernardinų vienuolyno vyresniosios pranešimas Vilniaus vyskupijos vienuolynų vizitatoriui Nr. 15, 1880-05-22, in: *Ibid.*, l. 46.

²³⁷ Vilniaus vyskupijos valdybos raštas Vilniaus vyskupijos vienuolynų vizitatoriui Nr. 641, 1880-06-17, in: *Ibid.*, l. 47.

²³⁸ Vilniaus Šv. Mykolo bernardinų vienuolyno vyresniosios pranešimas Vilniaus vyskupijos vienuolynų vizitatoriui Nr. 15, 1880-09-23, in: *Ibid.*, l. 54.

²³⁹ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolius, 1884, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2413, l. 54^d.

²⁴⁰ Vilniaus vyskupijos valdybos raštas Vilniaus vyskupijos vienuolynų vizitatoriui Nr. 171, 1886-02-11, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2472, l. 6.

²⁴¹ Vilniaus Šv. Mykolo bernardinų vienuolyno vyresniosios prašymas Vilniaus vyskupijos vienuolynų vizitatoriui Nr. 3, 1886-02-19, in: *Ibid.*, l. 22.

²⁴² Vilniaus vyskupijos valdybos raštas Vilniaus vyskupijos vienuolynų vizitatoriui Nr. 238, 1886-02-20, in: *Ibid.*, l. 7.

Užupio bernardinų vienuolynas (savo bažnyčios neturėjo, naudojosi Šv. Mykolo bažnyčia).

1798 m. vienuolyne buvo 14 vienuolių ir 4 tretininkės. Vienuolyne mokėsi 15 mergaičių. Fundacijos našlaičių išlaikymui neturėjo, tačiau išlaikė 10 įvairių luomų našlaičių²⁴³.

1804 m. vienuolyne buvo 13 vienuolių²⁴⁴. Vyriausiai vienuolei buvo 75 metai, jauniausiai 26 metai. Visos vienuolyne turėjo gyvenamąją vietą. Išlaikymu rūpinosi asmeniškai, kai kurios išsilaikė iš savo kraičio ir šeimos rūpesčiu, kai kurios gyveno iš testamentais užrašytų sumų procentų. Našlaičių mokymui neturėjo fundacijos. Tačiau seserims patarnavo neturtingų tėvų mergaitės, o vienuolyne gyveno 6 našlaitės. Funduotų sumų ir žemės vienuolynas neturėjo²⁴⁵.

1811 m. vienuolyne buvo 13 vienuolių. Vyriausiai vienuolei buvo 67 metai, jauniausiai 19 metų²⁴⁶.

1816 m. vienuolyne buvo 13 vienuolių. Vyriausiai vienuolei buvo 70 metų, jauniausiai 20 metų²⁴⁷.

1830 m. vienuolyne gyveno 18 vienuolių. Buvo išlaikomos 9 našlaitės²⁴⁸.

1818 m. vienuolyne buvo 17 vienuolių. Metinės pajamos buvo 544 rubliai 72 kapeikos. Išlaidos buvo 541 rublis 61 su puse kapeikos²⁴⁹.

1844 m. Užupio bernardinų neetatiniame vienuolyne buvo 16 vienuolių²⁵⁰.

1858 m. vienuolyne buvo 16 vienuolių²⁵¹.

1862 m. vienuolyne buvo 16 vienuolių²⁵².

Vienuolynas uždarytas 1864 m.²⁵³

²⁴³ Pranešimas apie Užupio bernardinų vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P62, l. 567–569.

²⁴⁴ Užupio bernardinų vienuolyno vyresniosios pranešimas, 1804-11-09, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 20–21.

²⁴⁵ *Ibid.*

²⁴⁶ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1811, l. 68.

²⁴⁷ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 150.

²⁴⁸ Duomenys apie Užupio bernardinų vienuolyną, 1830-12-11, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 656, l. 15.

²⁴⁹ Užupio bernardinų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P66, l. 701v–702.

²⁵⁰ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 121–122.

²⁵¹ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 75–76.

²⁵² Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 53–54.

²⁵³ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 6v.

Gailestingųjų seserų (šaričių) vienuolynas prie Savičiaus gatvės ligoninės. Vienuolynas įkurtas 1745 m.²⁵⁴

1811 m. vienuolyne buvo 12 vienuolių. Vyriausiai vienuolei buvo 53 metai, jauniausiai 24 metai²⁵⁵.

1816 m. vienuolyne buvo 14 vienuolių. Vyriausiai vienuolei buvo 59 metai, jauniausiai 17 metų²⁵⁶.

1825 m. vienuolyne buvo 10 vienuolių²⁵⁷.

1818 m. vienuolyne buvo 15 vienuolių. Vienuolynas turėjo Jačiūnų ir Beliūnų palivarkus Vilniaus apskrityje, Tarpupio (Międzyrzecz) seniūniją su Jarašiškių palivarku Trakų apskrityje, du žemės sklypus Vilniaus priemiestyje ir gabalą žemės, besiribojantį su Jačiūnų palivarku. Iš palivarkų ir seniūnijos gaudavo pajamų 2601 rublį 58 kapeikas. Taip pat turėjo piniginių fundacijų²⁵⁸.

1830 m. vienuolyne buvo 21 vienuolė: 10 davusių įžadus, 6 nedavusios, 5 postulantės. Ligoninėje buvo 170 abiejų lyčių asmenų. Ligoniams patarnavo 2 vyrai ir 5 moterys. 3 chirurgijos besimokantys jaunuoliai ir 1 besimokantis farmacijos. Dar paslaugas teikė 33 asmenys: 4 virėjos, 6 merginos, 6 skalbėjos, 3 batsiuviai, 1 siuvėjas, 1 stalius, 1 kalvis ir kiti²⁵⁹.

1844 m. gailestingųjų seserų neetatiniame vienuolyne prie Savičiaus gatvės ligoninės buvo 17 vienuolių²⁶⁰.

1858 m. vienuolyne buvo 12 vienuolių²⁶¹.

1862 m. vienuolyne buvo 11 vienuolių²⁶².

Vienuolynas uždarytas 1867 m.²⁶³

Gailestingųjų seserų (šaričių) vienuolynas prie Kūdikėlio Jėzaus vaikų prieglaudos. Vienuolynas įkurtas 1786 m.²⁶⁴

²⁵⁴ Stefan Rosiak, *op. cit.*, p. 202.

²⁵⁵ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1811, l. 69.

²⁵⁶ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 150v–151.

²⁵⁷ Duomenys apie Vilniaus Savičiaus gatvės gailestingųjų seserų vienuolyną, [1825], in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 202v–203.

²⁵⁸ Vilniaus Savičiaus gatvės gailestingųjų seserų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P66, l. 748v–749v.

²⁵⁹ Duomenys apie Savičiaus gatvės ligoninę, vadovaujamą gailestingųjų seserų, 1830-12-10, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 656, l. 5.

²⁶⁰ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 135–138.

²⁶¹ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 81–83.

²⁶² Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 59–62.

²⁶³ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 7v.

²⁶⁴ Stefan Rosiak, *op. cit.*, p. 227.

1811 m. vienuolyne buvo 11 vienuolių. Vyriausiai vienuolei buvo 81 metai, jauniausiai 18 metų²⁶⁵.

1816 m. vienuolyne buvo 12 vienuolių. Vyriausiai vienuolei buvo 64 metai, jauniausiai 17 metų²⁶⁶.

1818 m. vienuolyne buvo 12 vienuolių. Vienuolynui priklausė Žaslių seniūnija Trakų apskrityje ir Šatornikų (Szatorniki) seniūnija. Turėjo piniginių fundacijų²⁶⁷.

1829 m. vienuolyne buvo 10 vienuolių, iš kurių 3 naujokės. Vienuolyno lėšomis mokėsi 98 mergaitės ir 41 berniukas. Kūdikėlio Jėzaus vaikų prieglaudoje buvo išlaikomi ir kūdikiai: 56 berniukai ir 30 mergaičių. Vienuolyne buvo 61 tarnas: 24 žindyvės, 12 auklėtojų, 12 samdinių ir amatininkų, 10 skalbėjų, 3 virėjos²⁶⁸.

1830 m. vienuolyne buvo 10 vienuolių, iš kurių 3 buvo naujokės. Prieglaudoje buvo 33 kūdikiai (12 berniukų ir 21 mergaitė), 38 paaugliai (17 berniukų ir 21 mergaitė). Mokykloje mokėsi 76 vaikai (35 berniukai ir 41 mergaitė). Prieglaudoje tarnavo 61 asmuo (16 vyrų ir 45 moterys)²⁶⁹.

1831 m. gruodžio 1 d. mokėsi 37 berniukai ir 90 mergaičių. Per metus atvyko 13 berniukų ir 14 mergaičių; išvyko 6 berniukai ir 15 mergaičių; mirė 1 mergaitė. 1832 m. gruodžio 1 d. mokykloje mokėsi 44 berniukai ir 88 mergaitės. 1831 m. gruodžio 1 d. nesimokančių vaikų (nuo 1 iki 6 metų) buvo 59 berniukai ir 74 mergaitės. Per metus nesimokančių vaikų į prieglaudą atvyko 83 berniukai ir 74 mergaitės; išvyko 35 berniukai ir 31 mergaitė; mirė 76 berniukai ir 89 mergaitės. 1832 m. gruodžio 1 d. nesimokančių vaikų buvo 31 berniukas ir 28 mergaitės. Iš viso prieglaudoje 1832 m. gruodžio 1 d. buvo 191 vaikas, iš kurių 75 berniukai ir 116 mergaičių²⁷⁰.

1844 m. gailėstingųjų seserų neetatiniame vienuolyne prie Kūdikėlio Jėzaus vaikų prieglaudos buvo 10 vienuolių²⁷¹.

²⁶⁵ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1811, l. 69–69v.

²⁶⁶ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 151.

²⁶⁷ Vilniaus Kūdikėlio Jėzaus gailėstingųjų seserų vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P66, l. 754v–755v.

²⁶⁸ Duomenys apie Kūdikėlio Jėzaus prieglaudą, 1829-10-05, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 635, l. 19.

²⁶⁹ Duomenys apie Kūdikėlio Jėzaus prieglaudą, vadovaujamą gailėstingųjų seserų, 1830-12-09, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 656, l. 8.

²⁷⁰ Duomenys apie Kūdikėlio Jėzaus prieglaudos našlaičius nuo 1831 m. gruodžio 1 d. iki 1832 m. gruodžio 1 d., in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 1030, l. 2.

²⁷¹ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 137v–139.

1858 m. vienuolyne buvo 9 vienuolės²⁷².

1862 m. vienuolyne buvo 5 vienuolės²⁷³.

Vienuolynas uždarytas 1864 m.²⁷⁴

Gailestingųjų seserų (šaričių) vienuolynas prie Šv. Jokūbo ligoninės.

Vienuolynas įkurtas 1809 m.²⁷⁵

1811 m. vienuolyne buvo 7 vienuolės. Vyriausiai vienuolei buvo 58 metai, jauniausiai 24 metai²⁷⁶.

1816 m. vienuolyne buvo 9 vienuolės. Vyriausiai vienuolei buvo 59 metai, jauniausiai 17 metų²⁷⁷.

1818 m. vienuolyne buvo 8 vienuolės. Vienuolyno pajamas sudarė 10 290 rublių 93 kapeikos, tokios pačios ir išlaidos. 1818 m. ligoninėje gydėsi: 557 invalidai (276 vyrai ir 281 moteris), 444 venerikai (169 vyrai ir 275 moterys), 63 gimdyvės, 19 pamišėlių, 54 abiejų lyčių nepilnamečiai. Pasveiko 370 invalidų (205 vyrai ir 165 moterys), 359 venerikai (143 vyrai ir 216 moterų), 55 gimdyvės, 14 pamišėlių, 50 abiejų lyčių nepilnamečių. Mirė 35 invalidai (11 vyrų ir 24 moterys), 11 venerikų (4 vyrai ir 7 moterys), 2 gimdyvės, 2 pamišėliai, 4 abiejų lyčių nepilnamečiai²⁷⁸.

1830 m. vienuolyne buvo 9 vienuolės. Ligoninėje gulėjo 128 vyrai ir 214 moterų. Buvo 59 ligoninės tarnai: 35 vyrai ir 24 moterys²⁷⁹.

1844 m. gailestingųjų seserų neetatiniame vienuolyne prie Šv. Jokūbo ligoninės buvo 11 vienuolių²⁸⁰.

1858 m. vienuolyne buvo 10 vienuolių²⁸¹.

1862 m. vienuolyne buvo 9 vienuolės²⁸².

Vienuolynas uždarytas 1864 m.²⁸³

²⁷² Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 83v–85.

²⁷³ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 59–62.

²⁷⁴ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 7v.

²⁷⁵ Stefan Rosiak, *op. cit.*, p. 250.

²⁷⁶ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1811, l. 69v.

²⁷⁷ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 151.

²⁷⁸ Gailestingųjų seserų prie Šv. Jokūbo ligoninės vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P66, l. 758–759v.

²⁷⁹ Duomenys apie Šv. Jokūbo ligoninę, vadovaujamą gailestingųjų seserų, 1830, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 656, l. 7.

²⁸⁰ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 138v–140.

²⁸¹ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 82v–84.

²⁸² Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 59–62.

²⁸³ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 8.

Gailestingosios seserys (šaritės) prie Vilniaus labdarybės draugijos.

Pakviestos dirbti prie draugijos 1840 m.²⁸⁴

1844 m. prie draugijos buvo 6 vienuolės²⁸⁵.

1858 m. prie draugijos buvo 4 vienuolės²⁸⁶.

1862 m. prie draugijos buvo 4 vienuolės²⁸⁷.

Vienuolynas uždarytas 1864 m.²⁸⁸

Marijavičių vienuolynas (Šv. Stepono bažnyčia²⁸⁹). Vilniaus marijavičių vienuolynas įkurtas 1737 m.²⁹⁰

1811 m. vienuolyne buvo 9 vienuolės²⁹¹.

1816 m. vienuolyne buvo 8 vienuolės. Vyriausiai vienuolei buvo 73 metai, jauniausiai 21 metai²⁹². 1816 m. našlaičių prieglaudoje buvo auklėjama 16 bajoraičių ir 9 krikštytos žydaitės²⁹³.

1818 m. vienuolyne buvo 10 vienuolių²⁹⁴.

1825 m. vienuolyne buvo 15 vienuolių. Vienuolyne mokėsi 47 asmenys: 22 bajorų kilmės, 23 apsikrikštiję žydai, 2 besirengiantys krikštui²⁹⁵.

1830 m. vienuolyne buvo 15 vienuolių, iš kurių 2 postulantės. Vienuolyno lėšomis buvo išlaikomos 54 besimokančios našlaitės²⁹⁶.

1844 m. Vilniaus marijavičių neetatiniame vienuolyne buvo 15 vienuolių²⁹⁷.

²⁸⁴ Stefan Rosiak, *op. cit.*, p. 59.

²⁸⁵ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 139v–141.

²⁸⁶ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 84v–86.

²⁸⁷ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 59–62.

²⁸⁸ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 7v.

²⁸⁹ 1821 m. Šv. Stepono bažnyčia vyskupijos vyresnybės atiduota senosios observacijos karmelitams; žr. [Jan Marek Giżycki] Wołyniak, *op. cit.*, p. 491.

²⁹⁰ „Marijavitės“, in: *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 14, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2008, p. 291.

²⁹¹ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1811, l. 67.

²⁹² Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 150–150v.

²⁹³ Vilniaus marijavičių vienuolyno prieglaudos auklėtinių sąrašas, 1816, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 318, l. 40.

²⁹⁴ Vilniaus marijavičių vienuolyno vizitacijos aktas, 1818, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2947; mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P66, l. 728.

²⁹⁵ Duomenys apie Vilniaus marijavičių vienuolyną, 1825, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 191v–192.

²⁹⁶ Duomenys apie Vilniaus marijavičių vienuolyną, 1830, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 656, l. 23.

²⁹⁷ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 131–132.

1858 m. vienuolyne buvo 16 vienuolių²⁹⁸.

1862 m. vienuolyne buvo 15 vienuolių²⁹⁹.

Vienuolynas uždarytas 1864 m.³⁰⁰

Po 1864 m. vienuolynų uždarymo pablogėjo vienuolių materialinis ap-
rūpinimas. Tai matyti iš marijavičių, gyvenusių benediktinių vienuolyne,
rašto Vilniaus vyskupijos valdytojui prelatui Petruui Žilinskiui. Iki vienuo-
lyno uždarymo marijavitės pajamų gaudavo iš joms priklausiusių namų,
daržų, sklypų ir išmokų iš išdo. Dėl to vienuolės turėjo dvasiniam luomui
tinkamą aprangą, maitinimą ir kt. Po 1864 m. liko vienintelis pajamų šalti-
nis – 40 rub. metinės išmokos kiekvienai vienuolei. Šios sumos vien maistui
nepakako, jau nekalbant apie kitus poreikius³⁰¹.

Vizitiečių vienuolynas (Švč. Jėzaus Širdies, šv. Pranciškaus Salezo ir
Švč. Mergelės Marijos Aplankymo arba Vizitiečių bažnyčia). Vilniaus vizi-
tiečių vienuolynas įkurtas tarp 1694 ir 1729 m.³⁰²

1798 m. vienuolyne buvo 27 vienuolės. Vienuolyno mokykloje mokė-
si 18 pasauliečių mergaičių. Mokykloje mokė tikėjimo tiesų, katekizmo,
skaitymo, rašymo, aritmetikos, prancūzų ir vokiečių kalbų, istorijos, geo-
grafijos, piešimo, siuvimo darbų, gražaus elgesio. Be to, išlaikė ir lavino 3
neturtingas našlaites bajoraites. Bažnyčioje buvo 2 kunigai. Sklypuose prie
vienuolyno buvo 2 namai su daržais. Vienuolynas turėjo 2 palivarkus: Rie-
šę Gulbinus Vilniaus apskrityje (98 vyriškos sielos), Vileiką Minsko vaiva-
dijoje (303 vyriškos sielos). Turėjo piniginių fundacijų. Iš viso vienuolynas
turėjo 12 957 auksinus pajamų, 11 893 auksinus išlaidų³⁰³.

1811 m. vienuolyne buvo 19 vienuolių. Vyriausiai vienuolei buvo 66 me-
tai, jauniausiai 24 metai³⁰⁴.

1816 m. vienuolyne buvo 32 vienuolės. Vyriausiai vienuolei buvo 73 me-
tai, jauniausiai 21 metai³⁰⁵.

²⁹⁸ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 77–79.

²⁹⁹ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 55–57.

³⁰⁰ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 7v.

³⁰¹ Marijavičių vyresniosios raštas Vilniaus vyskupijos valdytojui Nr. 4, 1871-07-24,
in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 2269, l. 44. Panašų raštą vyskupijos valdytojui pateikė ir basosios
karmelitės; žr. *Ibid.*, l. 45–46.

³⁰² Viktoras Gidžiūnas, „Vienuolijos Lietuvoje XIII–XX amžiuje“, p. 285.

³⁰³ Pranešimas apie Vilniaus vizitiečių vienuolyną, 1798, in: *RVIA*, f. 822, ap. 12, b. 2945;
mikrofilmas: *LIIR*, f. 50–P61, l. 503–505v.

³⁰⁴ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1811, l. 65.

³⁰⁵ Vilniaus vyskupijos moterų vienuolynų vienuolių sąrašas, 1816, l. 149.

1820 m. vienuolyne buvo 34 vienuolės. Visos bajoriškos kilmės. Pagal kilimo vietą: iš Lietuvos 19, iš Lenkijos 5, iš Prancūzijos 6, iš Bavarijos 3, iš Italijos 1. Bibliotekoje buvo 1120 egzempliorių knygų: 656 lenkų kalba, 383 prancūzų kalba, 14 vokiečių kalba ir 67 skirtos pasauliečių mokymui³⁰⁶.

1825 m. vienuolyne buvo 29 vienuolės. Vienuolynas turėjo pasaulietėms mergaitėms skirtą mokyklą. Mokykloje buvo mokoma religijos ir moralės mokslų, geografijos, aritmetikos, istorijos, prancūzų ir vokiečių kalbų, piešimo, muzikos ir rankdarbių. Iš viso mokėsi 41 mokinė. Rusijos imperatorius Povilas I skyrė vienuolynui fondaciją išlaikyti 12 neturtingų bajorų kilmės mergaičių. Jos turėjo būti mokomos ir pilnai išlaikomos. Buvo dar viena privati I. Slepco fundacija 7 neturtingoms bajoraitėms su išmokslinimu ir išlaikymu³⁰⁷.

1829 m. vienuolyne buvo 32 vienuolės, iš kurių 2 naujokės. Mokykloje mokėsi 41 mergaitė: 15 savo lėšomis, 12 monarcho fundacija, 2 I. Slepco fundacija, 12 vienuolyno lėšomis³⁰⁸.

1830 m. vienuolyne buvo 32 vienuolės, iš kurių 2 postulantės. Mokykloje mokėsi 44 pasaulietės mergaitės. Vargšų prieglaudos neturėjo, bet dieną iš miesto ateidavo 10 vargšų ir juos pamaitindavo³⁰⁹.

1844 m. Vilniaus vizitiečių etatiniame antros klasės vienuolyne buvo 34 vienuolės³¹⁰.

1858 m. vienuolyne buvo 31 vienuolė³¹¹.

1862 m. vienuolyne buvo 29 vienuolės³¹².

Vienuolynas uždarytas 1865 m.³¹³

Išvados. XIX a. Vilniuje veikė 20 vienuolijų: 14 vyrų ir 6 moterų. Vilniaus vyrų ir moterų vienuolynų skaičiaus dinamika svyravo nuo 27 vienuolynų

³⁰⁶ Vilniaus vizitiečių vienuolyno vizitacijos aktas, 1820, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 3680, l. 27–34.

³⁰⁷ Duomenys apie Vilniaus vizitiečių vienuolyną, 1825, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 74, l. 196v–197.

³⁰⁸ Duomenys apie Vilniaus vizitiečių vienuolyną, 1829-10-09, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 635, l. 29.

³⁰⁹ Duomenys apie Vilniaus vizitiečių vienuolyną, 1830-12-10, in: *LVIA*, f. 694, ap. 1, b. 656, l. 9.

³¹⁰ Duomenys apie Vilniaus vyskupijos vienuolynų vienuolius, 1844, l. 111–114.

³¹¹ Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1858, l. 59–62.

³¹² Vilniaus vyskupijos vienuolių sąrašai, 1862, l. 37–41.

³¹³ Vilniaus vyskupijoje nuo 1829 m. uždarytų vienuolynų sąrašas, l. 7v.

XVIII a. pabaigoje iki belikusio 1 veikiančio benediktinių vienuolyno XX a. pradžioje. XIX a. įsikūrė 2 nauji moterų vienuolynai. Iš viso Vilniuje XVIII a. pabaigoje – XX a. pradžioje buvo 29 vienuolynai ir misionierių namas prie Šv. Kazimiero bažnyčios. 1798 m. veikė 19 vyrų ir 8 moterų vienuolynai. 1818 m. veikė 16 vyrų ir 9 moterų vienuolynai. 1862 m. veikė 5 vyrų ir 10 moterų vienuolynų. XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje Vilniuje buvo įkurta slapti vienuolynai: 3 vyrų ir 13 moterų.

Daugiausia vienuolių buvo bernardinų vienuolyne: 1798 m. – 55 vienuoliai, 1818 m. – 65 vienuoliai, 1844 m. – 71 vienuolis, 1862 m. – 47 vienuoliai. Prie mažiausių priskirtini atgailos kanauninkų vienuolynas, basųjų karmelitų vienuolynas prie Neries, dominikonų vienuolynas Lukiškėse. 1798, 1801 ir 1816 m. Vilniaus vyrų vienuolynuose iš viso buvo 380 vienuolių, 1818 m. – 358 vienuoliai, 1844 m. – 252 vienuoliai, 1862 m. – 126 vienuoliai. 1811 m. Vilniaus moterų vienuolynuose buvo 151 vienuolė, 1818–1820 m. – 174 vienuolės, 1844 m. – 164 vienuolės, 1862 m. – 151 vienuolė.

Pirmieji vienuolynai buvo uždaryti 1798 ir 1799 m. Tai Šv. Jurgio bažnyčios senosios observancijos karmelitų vienuolynas ir rokitų vienuolynas. Masiškai vienuolynai pradėti uždarinėti po 1831 m. sukilimo. 1832–1852 m. laikotarpiu Vilniuje uždaryta 10 vyrų vienuolynų. Dauguma vienuolynų prieš juos uždarant turėjo pakankamą skaičių vienuolių ir pagal Rusijos civilinės valdžios nustatytas normas. Po 1863–1864 m. sukilimo numalšinimo uždaryti 4 vyrų vienuolynai. Neuždarytas liko Visų šventųjų bažnyčios senosios observancijos karmelitų vienuolynas, kuris uždarytas praėjus dviem dešimtmečiams, t. y. 1886 m. Taip Vilniuje neliko nė vieno veikiančio vyrų vienuolyno.

Iš duomenų apie vienuolių skaičių po 1863–1864 m. sukilimo matyti, kaip likusiuose veikti vienuolynuose mažėjo vienuolių skaičius, kol visai nelikdavo gyvų vienuolių, nes naujų vienuolių civilinė valdžia neleisdavo priimti.

Iki 1863–1864 m. sukilimo nebuvo uždarytas nė vienas moterų vienuolynas. Po 1863–1864 m. sukilimo numalšinimo buvo palikti veikti benediktinių ir Šv. Mykolo bernardinų vienuolynai. Bernardinių vienuolynas uždarytas 1886 m. Benediktinių vienuolynas nebuvo uždarytas ir tai buvo vienintelis veikiantis vienuolynas Vilniuje XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje.

Turimais duomenimis, pagal socialinę kilmę tiek vyrų, tiek moterų vienuolynuose daugiausia buvo bajorų kilmės asmenys. Buvo vienas kitas vienuolis ar vienuolė ir miestiečių kilmės ar iš užsienio. Pagal kilimo vietą tikslesnių duomenų nėra, tik nurodoma gubernija ar miestas. Vyravo iš Vilniaus gubernijos ir Žemaitijos kilę vienuoliai.

1842 m. vienuolynai buvo suskirstyti į etatinius ir neetatinius, o etatiniai į tris klases. Pirmai klasei priklausė Antakalnio trinitorių ir pranciškonų vienuolynai, antrai klasei – Laterano kanauninkų ir senosios observancijos karmelitų vienuolynai, trečiai klasei – augustinų eremitų ir bernardinų vienuolynai. Neetatinis buvo Verkių dominikonų vienuolynas. Iš moterų vienuolynų antrai klasei priskirti vizitiečių ir basųjų karmeličių vienuolynai, o likę moterų vienuolynai buvo neetatiniai. Nuo priskyrimo klasei priklausė iš valstybės gaunamų lėšų dydis.

Vienuolių pragyvenimo lėšas sudarė gaunamos pajamos iš turimų žemės valdų, namų, žemės sklypų ir procentai nuo piniginių fundacijų bei iš kitų šaltinių gaunami pinigai. Po 1841 m. vienuolynų turtų nusavinimo pagrindinis pragyvenimo šaltinis tapo iš valstybės išdo gaunamos lėšos.

Vienuolynų vidaus gyvenimas buvo tvarkomas pagal vienuolynų regulas ir fundacijose numatytas sąlygas. Prie kai kurių moterų vienuolynų veikė mergaičių pensionai. Buvo išlaikomi ir mokomi našlaičiai bei neturtingų tėvų vaikai. Veikė parapijos mokyklos, buvo globojami ir maitinami vargšai.

MONASTERIES OF THE VILNIUS CITY AT THE END OF 18TH CENTURY – BEGINNING OF 20TH CENTURY

Algimantas Katilius

Summary

At the end of 18th c. – beginning of 20th c. the composition of the active monasterial orders in the Vilnius city and the number of monasteries were inherited from the previous century. Throughout the whole 19th c. in Vilnius there were 20 monasteries: 14 for men and 6 for women. The dynamics of the number of men's and women's monasteries in Vilnius ranged from 27 monasteries in the 18th c. to the sole remaining Benedictine monastery at the beginning of the 20th c. The Bernardine Monastery had the greatest number of monks: in 1798 – 55 monks, in 1818 – 65 monks, in 1844 – 71 monks and in 1862 – 47 monks. Among the smallest one were the repentance Canons Monastery, the barefoot Carmelite Monastery by the Neris River and the Dominican Monastery in Lukiškės. At the end of the 18th c. – beginning of the 19th c. in the Vilnius men's monasteries there resided a total of 380 monks, in the women's – 151 nuns. The monasteries began to be closed on a massive scale after the 1831 uprising. In the period 1832–1852 10 men's monasteries in Vilnius were closed. After the suppression of the 1863–1864

uprising 4 men's monasteries were closed. The only one not closed was the old observance Carmelite monastery of the All Saints Church, which was closed two decades later, i.e. in 1886. Up to the 1863–1864 uprising no women's monastery was closed. After the suppression of the 1863–1864 uprising the Benedictine and St. Michael Bernadine nunneries remained active. The Bernardine nunnery was closed in 1886, while the Benedictine nunnery was not closed and remained active. According to the available data based on the social background of both men's and women's monasteries the majority of the persons were of boyar descent. There were one or another monk or nun of townspeople origin and foreigners. More precise data about the place of origin are not available, only the province or city are specified. Monks from the province of Vilnius and Samogitia dominated.